

Almatyński Kurier Polonijny

№1(43)

2024

ЖУРНАЛ ПОЛЬСКОЙ ДИАСПОРЫ КАЗАХСТАНА

W numerze:

Z KRAJU I ZE ŚWIATA
Odznaczenie zasłużonych

Z KRAJU I ZE ŚWIATA
3. miejsce na Polonijnych
Regatach Żeglarskich

**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**
Medal dla Heleny Cybulskiej

**11 listopada –
Narodowe Święto Niepodległości**

Периодичность – один раз в квартал

Typ czasopisma – kwartalnik

СОБСТВЕННИК И ИЗДАТЕЛЬ:

Польский центр культуры «Вензь» в Алматы

WYDAWCA:

Centrum Kultury Polskiej «Więź» w Almaty

Журнал зарегистрирован

в Министерстве культуры

и информации РК.

Регистрационное свидетельство

№ 13344 от 12.02.2013 г.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР: Юрий Серебрянский

АДРЕС РЕДАКЦИИ:

010000, г. Астана, ул. Бигельдинова, 8/1

zwiazekpolakowkz@gmail.com

www.wienz.kz

№ 1 (43) 2024 года

Тираж: 2000 экземпляров.

ТИПОГРАФИЯ:

«Print House Gerona», Алматы.

Перепечатка материалов возможна
только по согласованию и с обязательной
ссылкой на «Алматинский Курьер
Полонийный»

W numerze/ В номере: Содержание

Z KRAJU I ZE ŚWIATA

W Astanie odbyło się coroczne Forum Polonijne	2
В Астане прошёл ежегодный Полонийный форум.....	4
Odznaczenie zasłużonych Polaków Kazachstanu.....	6
Вручение наград заслуженным полякам Казахстана	7
Wizyta kierownictwa Związku Polaków w Kazachstanie w Warszawie.....	8
Визит делегации Союза Поляков в Казахстане в Варшаву	10
Nasza załoga zajęła 3. miejsce na Polonijnych Regatach Żeglarskich – Copernicus 2024!	12
Эффективный występ алматынки на XI Międzynarodowym Festiwalu Anny German	13
Polonijna Majówka w rejonie Szortandyńskim.....	14
Полонийная Маёвка в Петровке	15
Wypoczynek letni w kulturze z Polską	16
Wiosenne przygody w Szymkencie	17
Wyciągnięta pomocna dłoń dla powodzian w Kazachstanie	18
Рука помощи пострадавшим при наводнениях в Казахстане	19
Paczka dla seniora	20
Wystawa, poświęconą 155. rocznicy urodzin Aleksandra Zatajewicza	21
Rajd motocyklowy ku pamięci generała Andersa.....	22
Мотопробег в честь памяти Армии генерала Андерса	23
Kolonie dla dzieci i młodzieży nad jeziorem Bałchasz.....	24
Полонийная молодёжь отдохнула на Балхаше.....	25

RODZINNE HISTORIE

Wspomnienia z zesłania do Kazachstanu	26
---	----

PRYZSTANEK HISTORIA

Адаптация ссыльных польских патриотов в Казахстане и в Сибири в XIX веке ...	29
--	----

PIĘKNA NASZA POLSKA CAŁA

Десять причин посетить Люблин	33
Z Kazachstanu do Gdańska. Medal dla Heleny Cybulskiej.....	38
Mikołajki: zwyczaje i tradycje mikołajkowe na świecie.....	40

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w ramach konkursu Polonia i Polacy za granicą 2024 – regranting.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji «Pomoc Polakom na Wschodzie» im. Jana Olszewskiego.

Projekt wydania журнала finansuje się z środków Ministerstwa иностранных дел РП в рамках конкурса «Полония и Поляки за границей 2024 - регрантинг».

Publikacje wyrażają wyłącznie osobiste zdanie autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalną pozycją Ministerstwa иностранных дел РП и Фонда «Помощь Полякам на Востоке» им. Яна Ольшевского.

W Astanie odbyło się coroczne Forum Polonijne

ORGANIZOWANIE FORÓW POLONIJNYCH W ASTANIE STAŁO SIĘ DOBRĄ, COROCZNĄ TRADYCJĄ ZWIĄZKU POLAKÓW W KAZACHSTANIE. JEST TO DOBRA OKAZJA DO SPOTKANIA LIDERÓW MIEJSCOWYCH ORGANIZACJI Z RÓŻNYCH CZĘŚCI KRAJU, ABY OMÓWIĆ BIEŻĄCE PROBLEMY ŻYCIA POLONII, WYMIANY DOŚWIADCZEŃ, A TAKŻE PO PROSTU ODBYĆ DWUDNIOWĄ ROZMOWĘ «OKO W OKO» NA ŻYWO.

Wbieżącym Forum, które odbyło się pod koniec września, wzięła udział delegacja z Warszawy pod przewodnictwem Beaty Prądyżńskiej, Zastępcy Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Gościem honorowym Forum był także Chargé d'affaires a.i. Ambasady RP w Astanie Michał Łabenda.

Delegacja z Warszawy przybyła do Astany dwa dni przed rozpoczęciem Forum i zdążyła odwiedzić stołeczny Dom Przyjaźni, przejść się brzegiem rzeki Jesil w towarzystwie młodzieży polskiego pochodzenia, uczącej się języka ojczystego od polskich nauczycieli, oraz odwiedziła Muzeum Pamięci «Akmoliński Obóz Żon Zdrajców Ojczyzny» (Alżir), gdzie złożyła kwiaty i oddała hołd represjonowanym kobietom - Polkom.

Niezapomniane wrażenia pozostawił także wyjazd do Domu Polskiego w Pierwomajce, gdzie gości powitała prezes stowarzyszenia polonijnego Rusłana Śniegurska oraz działacze organizacji.

Na Forum goście z Warszawy mieli dobrą okazję spotkać się i porozmawiać z około 20 przewodniczącymi lokalnych stowarzyszeń polonijnych - kto jak nie oni, lepiej niż ktokolwiek inny, znają potrzeby, problemy i oczekiwania kazachstańskich Polaków!

Chargé d'affaires a.i. Ambasady RP w Astanie p. Michał Łabenda

Po wstępnych przemówieniach gości honorowych prawo moderowania Forum otrzymała Prezes Związku Polaków w Kazachstanie Katarzyna Ostrowska, która ogłosiła porządek obrad, składających się z następujących kwestii:

- 1) Roczne sprawozdanie z pracy wykonanej przez przewodniczących lokalnych stowarzyszeń polonijnych.
- 2) Język jako podstawa rozwoju kultury polskiej i zachowania tożsamości narodowej.
- 3) Działalność Młodzieżowego skrzydła Związku Polaków w Kazachstanie.
- 4) Debata, wolny mikrofon.

5) Podpisanie porozumień o współpracy pomiędzy ZPK a przewodniczącymi stowarzyszeń polonijnych miast Ekibastuz, Atbasar, Szczuczyńsk, wsi Jasna Polana, Oziornoje i Pietrowka.

6) Wręczenie nagród.

7) Podsumowanie Forum.

Wszyscy uczestnicy dyskusji byli zgodni, że głównym zadaniem społeczeństw polonijnych jest aktywowanie nauki języka ojczystego, który jest podstawą tożsamości narodowej. W najtrudniejszych latach, po wysiedleniu, naszym dziadkom i ojcom udało się zachować język, kulturę, wiarę katolicką, co pomogło im nie zasymilować się i nie upodobnić się do wspólnoty społecznej – «naród radziecki».

Teraz nasze dzieci i wnuki powinni rozmawiać w swoim ojczystym języku, i to nie tylko w szkole, na lekcjach języka polskiego, ale również między sobą, w domu, w rodzinie. Tylko w ten sposób w XXI wieku, w kontekście globalizacji, możliwe będzie zachowanie tożsamości narodowej.

Obecnie stworzone zostały warunki do nauki języka ojczystego – co roku Polska wysyła do Kazachstanu kilkudziesięciu profesjonalnych nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia z dziećmi i dorosłymi. Dzięki internetowi istnieje możliwość samodzielnej nauki języka i praktyki językowej. Pozostaje tylko kwestia chęci, gdzie ważną rolę odgrywają rodzice.

Jeżeli chodzi o porozumienia podpisane podczas Forum, ich przedmiotem, jak wskazano w dokumencie, «jest współpraca Stron na zasadach bezinteresowności, wzajemnego szacunku i partnerstwa, mająca na celu zachowanie i wzmacnianie harmonii międzyetnicznej w Republice Kazachstanu, wspieranie i rozwój języka oraz kultury polskiej, polskich tradycji narodowych; wzmacnianie więzi Polaków mieszkających w Republi-

ce Kazachstanu z ośrodkami i stowarzyszeniami polonijnymi w WNP, Rzeczypospolitej Polskiej i innych krajach.»

Po zakończeniu Forum uczestnicy udali się z wizytą do wsi Pietrowka, gdzie zostali przywitani przez proboszcza parafii Zgromadzenia Księży Misjonarzy św. Wincentego a Paulo, ks. Pawła Kucharskiego. Delegacja złożyła kwiaty pod Pomnikiem Wdzięczności Narodowi Kazachskiemu, który przyjął i uratował Polaków deportowanych przed II wojną światową, a także odwiedziła miejscowy kościół.

Po zakończeniu uroczystości goście zebraли się przy tradycyjnym kazachskim dastarchanie, gdzie długo jeszcze trwały rozmowy przy herbacie.

В Астане прошёл ежегодный Полонийный форум

ПРОВЕДЕНИЕ ПОЛОНИЙНЫХ ФОРУМОВ В АСТАНЕ СТАЛО ДОБРОЙ ЕЖЕГОДНОЙ ТРАДИЦИЕЙ СОЮЗА ПОЛЯКОВ В КАЗАХСТАНЕ. ЭТО ХОРОШАЯ ВОЗМОЖНОСТЬ СОБРАТЬ ВМЕСТЕ РУКОВОДИТЕЛЕЙ МЕСТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ИЗ РАЗНЫХ УГОЛКОВ СТРАНЫ ДЛЯ ОБСУЖДЕНИЯ НАСУЩНЫХ ВОПРОСОВ ПОЛОНИЙНОЙ ЖИЗНИ, ОБМЕНА ОПЫТОМ, ДА И ПРОСТО ЖИВОГО ДВУХДНЕВНОГО ОБЩЕНИЯ «ГЛАЗА В ГЛАЗА».

В работе нынешнего форума, состоявшегося в конце сентября, принимала участие делегация из Варшавы во главе с заместителем директора департамента сотрудничества с Полонией и поляками за границей Министерства иностранных дел Беатой Прондзыньской. Почетным гостем форума стал также новый глава Посольства Республики Польша в Астане Михал Лабенда.

Делегация из Варшавы прилетела в Астану за два дня до начала работы Форума и успела побывать в столичном Доме дружбы, прогуляться по набережной реки Есиль в компании молодежи польского про-

исхождения, изучающей родной язык с польскими учителями, посетить мемориальный комплекс «Акмолинский лагерь жён изменников родины» (Алжир), где возложила цвета и отдала дань памяти репрессированным женщинам-полькам. Незабываемые впечатления оставила также поездка в Польский дом в селе Первомайка, где гостей принимали председатель Полонийного общества пани Руслана Снегурская и активисты общества.

А на Форуме гостям из Варшавы представилась хорошая возможность познакомиться и пообщаться с около 20 председателями местных полонийных обществ – кто, как не они, лучше всех знают потребности, нужды и чаяния казахстанских поляков!

После вступительных слов почетных гостей право модерировать форум было предоставлено председателю Союза Поляков в Казахстане Катажине Островской. Она огласила повестку дня, состоящую из следующих вопросов:

Председатель СПК Катажина Островска (в центре), замдиректора департамента сотрудничества с Полонией МИД РП Беата Прондзыньска (слева от неё) и Временный поверенный в делах Польши в Казахстане Михал Лабенда (справа) с участниками форума

1) Отчёт о проделанной за год работе председателей местных полонийных обществ.

2) Язык как основа развития польской культуры и сохранения национальной идентичности.

3) Работа Молодежного крыла Союза Поляков в Казахстане.

4) Дебаты, свободный микрофон.

5) Подписание соглашений о сотрудничестве СПК с председателями полонийных обществ городов Екимабатуз, Атбасар, Щучинск, сёл Ясная Поляна, Озёрное и Петровка.

6) Награждение.

7) Подведение итогов форума.

Все участники дискуссии сошлись во мнении, что основной задачей полонийных обществ является активизация изучения родного языка, который является основой национальной идентичности. В самые трудные годы после депортации наши деды и отцы сумели сохранить язык, культуру, католическую веру, которые помогли им не ассимилироваться и не раствориться в единой общности – «советский народ». Теперь наши дети и внуки должны говорить на родном языке, и не только в школе, на уроках польского, но и между собой, дома, в семье. Только так в XXI веке, в условиях глобализации, удастся сохранить национальную самобытность.

Все условиях для изучения родного языка есть – ежегодно Польша направляет в Казахстан десят-

ки профессиональных преподавателей, которые проводят занятия с детьми и взрослыми. Благодаря интернету, есть возможность для самостоятельного изучения языка и языковой практики. Дело за малым – за желанием, и здесь велика направляющая роль родителей.

Что касается подписанных в ходе форума соглашений, то их предметом, как говорится в документе, «является сотрудничество Сторон на основе безвозмездности, взаимного уважения и партнерского взаимодействия, направленное на сохранение и укрепление межэтнического согласия в Республике Казахстан, сохранения и развития польского языка и культуры, польских национальных традиций; укрепления связей поляков, проживающих в Республике Казахстан, с польскими центрами и обществами в СНГ, Республике Польша и других странах».

По завершению форума все участники выехали в село Петровка, где их принимал настоятель прихода конгрегации священников-миссионеров святого Винсента А'Пауло отец Павел Кухарский. Делегация возложила цветы к Памятнику Благодарности казахскому народу, принявшему и спасавшему поляков, депортированных перед Второй мировой войной, побывала в местном костеле.

После торжественной части все гости собрались за традиционным казахским дастарханом, где долго не смолкали разговоры за чашкой чая.

Odznaczenie zasłużonych Polaków Kazachstanu

RZECZPOSPOLITA POLSKA ZACHOWUJĄC CIĄGŁOŚĆ TRADYCJI NARODOWYCH WYRÓŻNIŁA ZASŁUGI POLONIJNYCH DZIAŁACZY W KAZACHSTANIE. W DNIU 30 STYCZNIA 2024 R. W AMBASADZIE RP W ASTANIE ODBYŁA SIĘ UROCZYSTOŚĆ WRĘCZENIE NAGRÓD.

PREZESI STOWARZYSZEŃ WYKONUJĄ PRACĘ SPOŁECZNĄ, PEŁNIĄ SWOJE OBOWIĄZKI SUMIENNIE W ODDALU OD PAŃSTWA POLSKIEGO POŚWIĘCAJĄ SWÓJ CZAS, POPULARYZUJĄC DZIEDZICTWO KULTURY POLSKIEJ W SZYROKIM ŚWIETLE W KAZACHSTANIE. PREZYDENT RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ ANDRZEJ DUDA PRZYZNAŁ ODZNACZENIA PAŃSTWOWE OSOBOM ZASŁUŻONYM.

Na spotkaniu w Ambasadzie RP uroczystość zostały wręczone odznaczenia:

Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej jest przyznany dla **Prezes Katarzyny Ostrowskiej** za wybitne zasługi w rozwijaniu międzynarodowej współpracy w dziedzinie gospodarki i za działalność polonijną. Katarzyna Ostrowska od 2019 roku pełni funkcję Prezesa Związku Polaków w Kazachstanie. Wiele zasług można zapisać do życiorysu Pani Prezes w związku z jej działalnością ale w ostatnich latach wiele czasu w/w osoba poświęciła projektom – polskie dziedzictwo kulturowe i historyczne w Kazachstanie: wydanie Albumu «Artyfakty historia moich przodków...» nakręcenie filmu «Artyfakty z szafy...», w roku 2023 w miejscowości Petrowka został odsłonięty pomnik «Wdzięczności...» upamiętniający lata wywózek polskich rodzin do Kazachstanu, sadzenie drzew w parku poświęconym zesańcom z lat 1936, prezentacja filmu w 2024 roku «Azja XXI wieku i jest tu Polska».

Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej jest przyznany dla **Prezes Rusłany Sniegurskiej** za wybitne zasługi na rzecz popularyzowania polskiej kultury oraz pracę społeczną. Pani Rusłana Sniegurska 21

lat wykonuje funkcję prezesa związku polaków astrańskiego obwodu w miejscowości Pierwomajka oraz kierownika najstarszego polskiego zespołu wokalnego «Polonia». Pani Prezes dba o dobry wizerunek polonii w obwodzie akmołińskim, prowadzi Dom Polski w Pierwomajce oraz poświęca swój czas wolny pracy społecznej z mieszkańcami wioski.

Srebrny Krzyż Zasługi otrzymał **Prezes Wiktor Radomski** za wybitne zasługi w organizacji wydarzeń integracyjnych dla osób polskiego pochodzenia, za podtrzymywanie inicjatyw polonijnych na rzecz rozwoju kultury, języka polskiego. Pan Wiktor Radomski na początku pełnił funkcję zastępcy Prezesa Stowarzyszenia «Nadzieja» od 2012 roku jest obecnym Prezesem organizacji, która należy do Związku Polaków w Kazachstanie. Pracę polonijną na rzecz polskiej kultury i rozwoju języka polskiego wykonuje 24 lata. Jego artykuły o życiu polonijnym w Kostanaju publikowane są w czasopiśmie «Kredo», «Ałmatyński Kurier Polonijny» wydawane w Kazachstanie.

Co jest najważniejsze Pan Wiktor Radomski bardzo dba o wizerunek swojej Polonii w świecie medialnym, społecznym i politycznym prezentuje swoją pracę w obszarze – dziedzictwo kulturowe i historyczne na najwyższych szczeblach władzy w Domu Przyjaźni. Pan Wiktor Radomski jest założycielem zespołu wokalo- tanecznego «Nadzieja» w Kostanaju i sam bierze aktywny udział w występach na uroczystościach polskich i państwowych Kazachstanu.

Złoty Krzyż Zasługi otrzymał **Pan Anatoli Rafalski** za wybitne zasługi w rozwijaniu międzynarodowej współpracy w dziedzinie gospodarki. Pan Rafalski z wykształcenia badacz, naukowiec, agronom zasłużył wyróżnienie dla swojej działalności, którą prowadzi na rzecz rozwoju regionu północno-kazachstańskiego, gdzie zamieszkuje największe skupisko Polaków departowanych w 1936 roku do Kazachstanu. W 2017 roku został członkiem Polsko-Kazachstańskiej Izby Handlowo-Przemysłowej. W 2017 roku na EXPO w Astanie organizował spotkania biznesowe dla polskich przedsiębiorców w dziedzinie rolnictwa. Rozwija polsko-kazachskie stosunki gospodarcze.

Вручение наград заслуженным полякам Казахстана

РЕСПУБЛИКА ПОЛЬША, СОХРАНЯЯ ПРЕЕМСТВЕННОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ ТРАДИЦИЙ, ПРИЗНАЛА ЗАСЛУГИ ПОЛЬСКИХ АКТИВИСТОВ В КАЗАХСТАНЕ. 30 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА ЦЕРЕМОНИЯ НАГРАЖДЕНИЯ СОСТОЯЛАСЬ В ПОСОЛЬСТВЕ РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША В АСТАНЕ. ПРЕЗИДЕНТ РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША АНДЖЕЙ ДУДА НАГРАДИЛ ПОЛОНИЙНЫХ ДЕЯТЕЛЕЙ КАЗАХСТАНА ГОСУДАРСТВЕННЫМИ НАГРАДАМИ.

В ходе встречи в Посольстве Республики Польша были торжественно вручены следующие награды:

Рыцарским крестом ордена «За заслуги перед Республикой Польша» награждена **Катажина Островская** за выдающийся вклад в развитие международного сотрудничества и деятельность польской диаспоры в Казахстане.

Катажина Островская является председателем Союза Поляков в Казахстане с 2019 года. У нее немало заслуг в связи с её деятельностью, перечислим лишь несколько последних проектов, реализованных под её руководством: издание альбома «Артефакты, история моих предков...», создание фильма «Артефакты – история депортированных поляков», открытие в 2023 году в селе Петровка памятника Благодарности, посвященного депортации польских семей в Казахстан, высадка деревьев в парке, посвящённом ссыльным 1936 года, создание и презентация фильма 2024 года «Азия XXI века и здесь есть Польша» и многие другие.

Рыцарским крестом ордена «За заслуги перед Республикой Польша» награждена **Руслана Снегурская** за выдающийся вклад в популяризацию польской культуры и общественную деятельность. Пани Снегурская на протяжении 21 года является председателем Союза поляков Астраханской области в селе Первомайка. Председатель заботится о хорошем имидже поляков, руководит Польским домом в Первомайке, а свободное время посвящает социальной работе с жителями села.

Серебряный крест за заслуги был вручен **Виктору Радомскому** за выдающийся вклад в организацию интеграционных мероприятий для людей польского происхождения, а также за поддержку польских инициатив по развитию польской культуры и языка. Пан Радомский первоначально занимал должность заместителя председателя Общества «Надзесь», с 2012 года он является действующим председателем организации, входящей в Союз Поляков в Казахстане.

Уже 24 года он работает в польской общине на благо польской культуры и развития польского языка. Его статьи о польской жизни в Костане публикуются в журналах «Кредо» и «Алматинский Курьер Полонийный».

Золотой Крест за заслуги был вручен **Анатолию Рафальскому** за выдающийся вклад в развитие международного сотрудничества в области экономики. Пан Рафальский, исследователь, учёный и агроном, заслужил признание за свой вклад в развитие северного Казахского – региона, где проживает наибольшее количество поляков, сосланных в Казахстан в 1936 году. В 2017 году он стал членом Польско-Казахстанской торгово-промышленной палаты. В 2017 году на Всемирной выставке ЭКСПО в Астане организовал деловые встречи для польских предпринимателей в сфере сельского хозяйства. Пан Рафальский оказал финансовую поддержку для создания музея – Дома переселенца в селе Ясная Поляна, где он руководит агрообъединением.

Krzyż Kawalerski Orderu Zasługi RP jest nadawany cudzoziemcom i obywatelom polskim stale zamieszkałym za granicą, którzy swą działalnością wnieśli wybitny wkład we współpracę międzynarodową oraz współpracę łączącą Rzeczpospolitą Polską z innymi państwami i narodami.

Рыцарским крестом ордена «За заслуги перед Республикой Польша» награждаются иностранцы и польские граждане, постоянно проживающие за рубежом, которые своей деятельностью внесли выдающийся вклад в международное сотрудничество и сотрудничество, связывающее Республику Польша с другими странами и народами.

Krzyż Zasługi ustanowiony w 1923 r. nadawany jest osobom, które położyły zasługi dla państwa lub obywateli spełniając czyny przekraczające zakres ich zwykłych obowiązków, a przynoszące znaczną korzyść państwu lub obywatelom, ofiarną działalność publiczną, ofiarne niesienie pomocy oraz działalność charytatywną.

Крестом «За заслуги», учреждённым в 1923 году, награждаются люди, внесшие вклад в развитие государства путём совершения деяний, выходящих за рамки их обычных обязанностей и приносящих значительную пользу государству.

Wizyta kierownictwa Związku Polaków w Kazachstanie w Warszawie

WIZYTA PREZES ZWIĄZKU POLAKÓW W KAZACHSTANIE KATARZYNY OSTROWSKIEJ I PREZES CENTRUM KULTURY POLSKIEJ «WIĘŻ» MIASTA AŁMATY MARIANY TIMRALIJEWY ROZPOCZĘTA SIĘ ZE SPOTKANIA Z AMBASADOREM KAZACHSTANU W POLSCE PANEM ALIMEM KIRABAYEVYM. DELEGACJA ZPK SPOTKAŁA SIĘ NA POKAZIE FILMU «DAWN OF THE GREAT STEPPE» ORGANIZOWANYM AMBASADĄ RK W WARSZAWIE W DN. 25 CZERWCA 2024 R. W BUDYNKU «KINO KULTURA».

*Katarzyna Ostrowska, Ambasador Kirabayev oraz Witali Święcicki, prezes honorowy ZPK
Катажина Островская, Посол Алим Кирабаев и Виталий Свинцицкий, почетный председатель СПК*

Na pokazie filmu o historii Kazachów i budowaniu państwa kazachskiego uczestniczyło dużo gości korpusu dyplomatycznego, repatrianci z Kazachstanu, przedstawiciele organizacji współpracujących z Kazachstanem, w tym Stowarzyszenia «Mój Kazachstan» i Polsko-Kazachstańskiej Izby Handlowo-Przemysłowej. Po obejrzeniu filmu między Panią Prezes i Ambasadorem RK nawiązała się żywa dyskusja o współpracy i planach na przyszłe działania. W tym omówiono tematy nowelizacji Umowy między Polską a Kazachstanem o współpracy w dziedzinie edukacji, rozszerzenia więzi gospodarczych między biznesmenami obu krajów itp.

W dniu 27 czerwca Związek Polaków w Kazachstanie odwiedził siedzibę Stowarzyszenia «Wspólnota Polska». W spotkaniu brali udział Zenona Bańkowska Dyrektor Zarządzająca, Anita Staszkiwicz – Kierownik ds. planowania i rozwoju, Katarzyna Ostrowska Prezes Związku Polaków w Kazachstanie, Marianna Timeralijewa Prezes Centrum Kultury «Więź» W miłej atmosferze były omówione zagadnienia na wspólne działania na rzecz rozwoju współpracy dla Polonii i Polaków w Kazachstanie.

W dn. 28 - 30 czerwca odbyła się XXII Światowa Konferencja Gospodarcza Polonii na Uniwersytecie Warszawskim w gmachu Biblioteki. Związek Polaków w Kazachstanie wziął udział w obradach, dyskusjach i debatach.

Z Małgorzatą Kidawą-Błońską, Marszałkiem Senatu
С Маршалом Сената Малгожатой Кидавы-Блонской (в центре)

Spotkanie w Departamencie Współpracy z Polonią
i Polakami za Granicą MSZ RP
Встреча в польском МИДе

Powitał gości Zbigniew Ludger Olszewski – Prezes Zarządu Fundacji Polonia. Myślą przewodnią Konferencji – programowych wystąpień: «Postęp naukowy, jak go wykorzystać w praktyce», «Nowe formy sprzedaży» oraz «Współdziałanie w modernizacji gospodarki (KPO). Celem Konferencji Gospodarczej Polonii było stworzyć warunki do nawiązywania kontaktów biznesowych między przedstawicielami dużych, średnich i małych przedsiębiorstw. Idealne połączenie wiedzy, know-how i doświadczenia.

W Warszawie na konferencji organizowanej Ośrodkiem Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą delegacja z Kazachstanu została włączona do dyskusji nad podsumowaniem pracy nauczycieli kierowanych w roku szkolnym 2023/2024. Magdalena Kostecka – wicedyrektor ORPEG zapowiedziała o wspólnych działaniach, które możemy realizować w następnym roku, omówiła zagadnienia o współpracy oraz warunkach kierowania nauczycieli do pracy do Kazachstanu. Katarzyna Ostrowska Prezes Związku Polaków w Kazachstanie wystąpiła w panelu «Wyzwania oraz założenia pracy

nauczyciela kierowanego z punktu widzenia organizacji polonijnej».

Pani Małgorzata Kidawa-Błońska Marszałek Senatu RP XI kadencji i Pan Robert Tyszkiewicz przewodniczący komisji zajmującej się Polonią i Polakami za Granicą spotkali się z delegacją z Kazachstanu w dn. 3 lipca w Senacie RP.

Prezes Katarzyna Ostrowska i Pani Mariana Timraliewa zapoznały przedstawicieli Parlamentu RP z obecną sytuacją Polaków mieszkających w Kazachstanie, opowiedziały o życiu polonijnym oraz o statucie i funkcjonowaniu organizacji w Kazachstanie. Kluczowym tematem rozmów były rozwój programów dla młodzieży i jak działają Liderzy Polonii Związku Polaków w Kazachstanie. Pani Marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska na pamiątkę uroczystości wręczyła godło Senatu RP.

Na spotkaniu również były obecne Panie: Zeno Bańkowska Dyrektor Zarządu oraz Anita Staszkie-wicz Kierownik ds. planowania i rozwoju Stowarzyszenia «Wspólnota Polska». Stowarzyszenie od lat wspiera naszych Rodaków w Kazachstanie.

W dn. 4 lipca przy wsparciu Pani Bańkowskiej i Pani Staszkie-wicz delegacja z Kazachstanu odwiedziła Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Departament odpowiada za kształtowanie, realizację i koordynację współpracy z Polonią i Polakami za granicą. Anna Sochańska Dyrektor Departamentu ciepło powitała gości i z wielkim zainteresowaniem wysłuchiwała opowieści o Rodakach z Kazachstanu oraz działaniach, które wykonuje Związek Polaków w Kazachstanie.

Podsumowując: wizyta do Warszawy była dla delegacji Związku Polaków w Kazachstanie niezwykle owocną!

Визит делегации Союза Поляков в Казахстане в Варшаву

С 25 ИЮНЯ ПО 4 ИЮЛЯ ДЕЛЕГАЦИЯ В СОСТАВЕ КАТАЖИНЫ ОСТРОВСКОЙ, ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОЮЗА ПОЛЯКОВ В КАЗАХСТАНЕ И МАРИАННЫ ТЕМРАЛИЕВОЙ, ПРЕДСЕДАТЕЛЯ АЛМАТИНСКОГО ЦЕНТРА ПОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ «ВЕНЗЬ» ПОБЫВАЛА С ВИЗИТОМ В ВАРШАВЕ.

Поездка началась со встречи с Чрезвычайным и Полномочным Послом Казахстана в Польше Алимом Кирабаевым. Она состоялась в рамках показа художественного фильма «Рассвет великой Степи», организованного Посольством. На показ были приглашены представители дипломатического корпуса, аккредитованного в Варшаве, творческая и научная интеллигенция, руководители общественных организаций, в том числе Общества «Мой Казахстан», Польско-Казахстанской торгово-промышленной палаты, проживающие в Варшаве репатрианты.

В ходе беседы с господином Послом были обсуждены направления сотрудничества между диппредставительством и Союзом Поляков в Казахстане, в том числе совместная работа над обновлением Межправительственного соглашения между Польшей и Казах-

станом о сотрудничестве в области образования, развитие экономических контактов между бизнесменами двух стран и др.

На следующий день в офисе Ассоциации «Вспульнота Польска» казахстанскую делегацию встречали Зенона Баньковска, управляющий директор, и Ани-та Сташкевич, директор по планированию и развитию. В теплой атмосфере дебатировались идеи по развитию сотрудничества между Ассоциацией и Союзом Поляков в Казахстане. Пани Катажина Островская выразила глубокую благодарность Ассоциации «Вспульнота Польска» за её многолетнюю поддержку поляков, живущих в Казахстане.

28-30 июня в здании библиотеки Варшавского университета проходила XXII Всемирная экономическая конференция Полонии, в дискуссиях которой активно участвовали гости из Казахстана. Делегатов конференции приветствовал Збигнев Ольшевский, председатель правления Фонда «Полония». Основными темами конференции были «Научный прогресс: как его использовать на практике», «Новые форматы маркетинга» и «Сотрудничество в модернизации эконо-

*Katarzyna Ostrowska, Magdalena Kostecka i
Mariana Timralijewa
Катажина Островская, Магдалена Костецка и
Марианна Темралиева*

мики». Конференция является отличной площадкой для налаживания деловых контактов между представителями крупных, средних и малых предприятий, возглавляемых представителями Польши в разных странах и континентах.

На другой конференции, организованной Центром развития польского образования за рубежом (ORPEG), делегация из Казахстана была включена в обсуждение подведения итогов работы учителей, направленных через Центр для работы в Казахстане, в 2023/2024 учебном году. Магдалена Костецка, заместитель директора ORPEG, объявила о новых совместных проектах, которые будут реализованы в следующем году. Обсуждались вопросы сотрудничества и условия направления учителей на работу в Казахстан. Катажина Островская выступила на пане-

*XXII Światowa Konferencja Gospodarcza Polonii
XXII Всемирная экономическая конференция Полонии*

ли «Вызовы и условия работы учителя под углом зрения полонийной организации».

Важная встреча состоялась 3 июля в Сенате Республики Польша – с пани Малгожатой Кидава-Блонской, Маршалом Сената XI созыва и паном Робертом Тышкевичем, председателем комиссии по делам Полонии.

Президент Катажина Островская и пани Марианна Темралиева ознакомили руководство Сената Польши с текущей ситуацией в Казахстане и в казахстанской Полонии, рассказали о функционировании Союза Поляков в Казахстане, его уставных целях и задачах, о мероприятиях, которые проводит Союз. Ключевой темой разговора стали развитие молодежных программ, работа объединения молодежных лидеров СПК. Пани Маршал в память о встрече торжественно передала для Полонии Казахстана эмблему Сената Республики Польша.

Наконец, заключительная встреча прошла в департаменте сотрудничества с Полонией и Поляками за границей Министерства иностранных дел, с Анной Соханьской, директором департамента. Учреждение координирует всю работу по поддержке Полонии в разных частях света, в том числе в Казахстане. С большим интересом в польском МИДе был выслушан рассказ о работе, проводимой Союзом Поляков в Казахстане, по развитию полонийного образования в Республике, сохранению культурного кода поляков и народных традиций.

Подводя итог, можно однозначно утверждать, что недельная поездка делегации СПК в Варшаву была чрезвычайно плодотворной!

Nasza załoga zajęła 3. miejsce na Polonijnych Regatach Żeglarskich – Copernicus 2024!

To wspaniałe osiągnięcie świadczy o zaangażowaniu, determinacji i pasji do żeglarstwa naszych uczestników. Niech ten sukces będzie dla Was nie tylko powodem do dumy, ale także inspiracją do dalszych sportowych zmagania. Życzymy wielu kolejnych sukcesów, wspaniałych wiatrów w żaglach i niezapomnianych chwil na wodzie!

15-19 września 2024 r. na Mazurach Zachodnich w miejscowościach Ostróda i Iława odbyły się zawody, które miały na celu nie tylko emocjonujące wyścigi na wodzie, ale także możliwość nawiązywania nowych znajomości i wymiany doświadczeń. Polonijne Regaty Żeglarskie – Copernicus 2024 organizowane przez Stowarzyszenie «Wspólnota Polska» to wyjątkowe wydarzenie, które ma na celu integrację Polonii na całym świecie poprzez miłość do sportu.

Serdecznie gratuluję drużynie w składzie:

Paweł Dylak,

Alexandr Nechayev,

Mikhail Solovyyenko!

Efektowny występ ałmatynki na XI Międzynarodowym Festiwalu Anny German

W TYM ROKU MŁODA MIESZKANKA AŁMATY ALEKSANDRA BROSŁAWSKA, CZŁONKINI CENTRUM KULTURY POLSKIEJ «WIĘŹ», STAŁA SIĘ JEDNĄ Z NAJWYBITNIEJSZYCH UCZESTNICZEK ELIMINACJI XI MIĘDZYNARODOWEGO FESTIWALU PIOSENKI ANNY GERMAN, KTÓRY ODBYŁ SIĘ W BIELSKU PODLASKIM.

Krok do sukcesu

Aleksandra wykonała po polsku piosenkę «Człowieczy los», która zachwyliła publiczność i jury. Jej występ zrobił na nim tak duże wrażenie, że dyrektor festiwalu Aldona Michalak osobiście zaprosiła Aleksandrę do reprezentowania Kazachstanu na finale konkursu w Warszawie, który odbędzie się w listopadzie 2024 roku.

Twórcza ścieżka

Aleksandra Brosławska rozpoczęła naukę muzyki w wieku pięciu lat. Teraz ma zaledwie 15 lat, ale w tym czasie opanowała grę na gitarze i pianinie, pisze piosenki i wykonuje je w języku kazachskim, angielskim, polskim i rosyjskim.

Brała udział w ponad 35 konkursach, na których wielokrotnie zdobywała Grand Prix i nagrody. W tym roku Aleksandra ukończyła szkołę muzyczną we wsi Otegen Batyr w obwodzie ałmatyńskim w klasie wokalne pod okiem swojej mentorki i nauczycielki Tatiany Kiselewej.

Wsparcie i uznanie

Udział Aleksandry w międzynarodowym konkursie był możliwy dzięki Związkowi Polaków w Kazachstanie i osobistemu wsparciu Prezes ZPK Katarzyny Ostrowskiej. Znaczący wkład i sponsoring wniósł także Konsul Honorowy Bośni i Hercegowiny w Polsce, profesor Stanisław Łunewski. Dużą pomoc w organizacji wyjazdu zapewniła przedstawicielka Związku Polaków w Ałmaty Mariana Temraliewa oraz Konsulat Generalny RP w Ałmaty.

Polonijna Majówka w rejonie Szortandyńskim

WIEŚ PIETROWKA ZNAJDUJE SIĘ NAD BRZEGIEM RZEKI KOŁUTON W REJONIE SZORTANDYŃSKIM, W OBWODZIE AKMOLIŃSKIM. OSADA POWSTAŁA W 1936 ROKU JAKO 22. PUNKT OBOZU KARŁAG DLA RODZIN POLAKÓW DEPORTOWANYCH Z UKRAINY. POD KONIEC TEGO SAMEGO ROKU WSI NADANO NAZWĘ «PIETROWKA» I ZORGANIZOWANO KOŁCHOZ. OBECNIE W PIETROWCE ZNAJDUJE SIĘ PARAFIA ZGROMADZENIA KSIĘŻY MISJONARZY ŚW. WINCENTEGO A' PAULO Z PROWINCJI POLSKIEJ, KTÓRĄ PROWADZI KSIĄDZ PAWEŁ KUCHARSKI.

W wyniku inicjatywy Zgromadzenia Księża Misjonarzy św. Wincentego a'Paulo z Prowincji Polskiej oraz Stowarzyszenia Przyjaciół Sucholasek «Teraz Sucholaski» władze regionalne w Szortandach przekazały ok. 0,6 ha gruntu na powstanie Parku Zesłańców Polskich oraz budowę Pomnika Wdzięczności. Otwarcie pomnika odbyło się 16 września 2023 roku we współpracy z mieszkańcami rejonu Szortandyńskiego, którzy już teraz deklarują szeroką pomoc w ramach wolontariatu.

W dniu 11 maja 2024 roku na terenie parafii została zorganizowana «Majówka Polonijna» w której wzięli udział przedstawiciele korpusu dyplomatycznego Ambasady RP w Astanie, przedstawiciele organizacji polonijnych w Astanie «Polacy», «Orszak Polonijny», «Wawel» m. Ekibastuz, Związku Polaków w Kazachstanie i mieszkańcy wioski Pietrowka.

Zgromadzenie powitał ksiądz Paweł Kucharski i cała publiczność udała się pod Pomnik «Wdzięczności.....», gdzie przedstawiciele Ambasady RP w Astanie złożyli kwiaty. Okolicznościowe przemówienie wygłosił: Charge d'affaires, Pan Grzegorz Stykowski, Akim powiatu Pietrowskiego, Pan Iskakow Sabit Ereżepowicz i Prezes Związku Polaków w Kazachstanie Katarzyna Ostrowska.

Na terenie parafii rzymsko-katolickiej koło pomnika zaplanowane posadzenie około 400 szt. drzew i krzewów pochodzących z tutejszych szkółek oraz zbudowanie wiaty spełniającej rolę sceny oraz miejsca spotkań. Park Zesłańców powinien zostać miejscem ważnym, ciągle aktywnym ośrodkiem przyjaźni kazachsko - polskiej oddziaływającym na społeczność polską w Kazachstanie oraz trwałym punktem upamiętniającym historię naszych rodaków.

W związku z tym po uroczystościach pod pomnikiem w dowód wdzięczności za uratowanie życia setkom Polaków w latach zesłań Polaków do Kazachstanu oraz obchodów świąt: Dnia Flagi, Dnia Polonii i Polaków za Granicą, Konstytucji 3 Maja uczestnicy wydarzenia posadzili sosny i świerki syberyjskie. Miejscowa społeczność razem z Akimem powiatu Pietrowskiego, Panem Iskakowym Sabitem Ereżepowiczem wzięła aktywny udział w przygotowaniach miejsca przeznaczonego na posadzenie drzew w Parku «Zesłańcom».

Po wykonaniu dobrej pracy uczestnicy wydarzenia udali się na ognisko. Polonijna Majówka zakończyła się w dobrej atmosferze przy ciepłej herbacie. Autobus już odjeżdżał a nad wioską jeszcze długo brzmiała muzyka polskich piosenek harcerskich.

Полонийная Маёвка в Петровке

ДЕРЕВНЯ ПЕТРОВКА, РАСПОЛОЖЕННАЯ НА БЕРЕГУ РЕКИ В ШОРТАНДИНСКОМ РАЙОНЕ АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ, БЫЛА ОСНОВАНА В 1936 ГОДУ КАК 22-Й «ПУНКТ» ПЕЧАЛЬНО ИЗВЕСТНОГО ЛАГЕРЯ КАРЛАГ ДЛЯ СЕМЕЙ ДЕПОРТИРОВАННЫХ ПОЛЯКОВ. В КОНЦЕ ТОГО ЖЕ ГОДА ПОСЕЛЕНИЮ БЫЛО ПРИСВОЕНО НАЗВАНИЕ «ПЕТРОВКА» И ОРГАНИЗОВАН КОЛХОЗ. В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ В ПЕТРОВКЕ НАХОДИТСЯ ПРИХОД КОНГРЕГАЦИИ СЯЩЕННИКОВ-МИССИОНЕРОВ СЯГОГО ВИНСЕНТА А ПАУЛО, ВОЗГЛАВЛЯЕТ КОТОРЫЙ КСЕНДЗ ПАВЕЛ КУХАРСКИЙ.

Местные власти Шортандинского района передали приходу около 0,6 га земли для создания мемориального Парка польских ссыльных и строительства памятника Благодарности. Открытие памятника состоялось 16 сентября 2023 года.

11 мая 2024 года в Петровке была организована «Полонийная Маёвка», в которой приняли участие представители Посольства Польши в Астане, руководство Союза Поляков в Казахстане и местной власти, а также Полонийные организации из Астаны «Polacy», «Orszak Polonijny», «Wawel» из Екибастуза и жители деревни.

На территории прихода вокруг памятника были высажены деревья и кустарники (всего запланировано посадить около 400 штук), также начато строительство сцены и навеса. Парк польских ссыльных призван стать символом казахско-польской дружбы и памятником истории наших соотечественников.

После дружной работы участники Маёвки разожгли традиционный костер, при котором общались, пили чай и пели польские песни.

Wypoczynek letni w kulturze z Polską

Obóz aktywizacyjno-integracyjny w Ałmaty

DLA MŁODZIEŻY POLONIJNEJ Z KAZACHSTANU W LIPCU BYŁ ZORGANIZOWANY OBÓZ AKTYWIZACYJNO-INTEGRACYJNY W AŁMATY. ZWIĄZEK POLAKÓW W KAZACHSTANIE ZAPROSIL NA OBÓZ DZIECI I MŁODZIEŻ POLSKIEGO POCHODZENIA ZESPOŁU «KUJAWIACZEK» M. ASTANA I STOWARZYSZENIA «ORSZAK POLONIJNY».

Worejonie Tałgarskim w górach uczestnicy (15 osób) razem z liderami Polonii z Centrum Kultury Polskiej «Więź» m. Ałmaty mogli spędzić czas wolny od zajęć szkolnych w kręgu kultury polskiej i geografii.

Nasz obóz odwiedziło kierownictwo placówki dyplomatycznej Generalnego Konsulatu RP w Ałmaty.

Program obozu zabowiązywał wyjazdy w góry Ałmaty, w ramach którego uczestnicy pogłębili znajomość języka polskiego, wzbogacili słownik z dziedziny geografii i historii.

Uczestnicy obozu wzięli udział w Festiwal FOURE 18-21 lipca w Etno-kulturalnym Festiwalu OPEN Air o formacie międzynarodowym. Na scenie etnicznych narodów Kazachstanu zostały zaśpiewane polskie piosenki i przeprowadzone warsztaty taneczne dla widzów.

Pobył na obozie aktywizacyjno-integracyjny był urzaimcony programem muzycznym, pokazem polskich strojów ludowych. Brzmiały etniczne piosenki, autorskie, polskie piosenki ludowe i wojenne, progresywne style muzyki elektronicznej.

Na Festywalu działały dziesiątki platform kreatywnych i edukacyjnych sal wykładowych. Taką salą wynajęliśmy dla naszych uczestników, gdzie zostały przeprowadzone lekcje z języka polskiego, geografii, wiedzy o Polsce. Zorganizowaliśmy warsztaty prac ręcznych. Teren wydarzenia pozwolił harmonijnie zgromadzić różnych odbiorców w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach, gdzie nasze uczestnicy obozu zaprezentowali polską kulturę, historię, pieśni i tańce. Na terenie obiektu dzieci mogły skorzystać z placu zabaw.

Odrebnym panelem były zajęcia kształcące kompetencje liderские oraz współpracę w grupie. Bardzo dużym walorem przedsięwzięcia była praca kadry i opiekunów. W sposób integracyjny nauczyciel i instruktor motywowali uczestników do zaangażowania na rzecz budowania wspólnoty polonijnej.

W ostatnim dniu Festywalu FOURE odbył się galowy koncert słynnych piosenkarzy Azji. Nasi uczestnicy mogli posłuchać różnej muzyki etnicznej. Przedsięwzięcie zakończyliśmy uroczystością - wręczenie dyplomów i drobnych upominków szkolnych.

Wiosenne przygody w Szymkiencie

WYJAZD DZIECI POLSKIEGO POCHODZENIA NA OBÓZ JĘZYKOWY DO OŚRODKA WYPOCZYNKOWEGO BAŁDAUREN M. SZYMKIENT ZOSTAŁ ZORGANIZOWANY PRZEZ ZWIĄZEK POLAKÓW W KAZACHSTANIE I SFINANSOWANY PRZEZ WYDZIAŁ KONSULARNY I POLONII AMBASADY RP W ASTANIE. OBÓZ TRWAŁ OD 25 DO 30 MARCA 2024 ROKU I WZIĘŁO W NIM UDZIAŁ 100 OSÓB Z RÓŻNYCH OŚRODKÓW POLONIJNYCH OBWODU AKMOLIŃSKIEGO.

Celem wyjazdu było organizacja spotkań dla młodzieży pobierającej naukę języka polskiego w jednym miejscu podczas ferii wiosennych, aby umożliwić nawiązania kontaktów między sobą i stworzyć wzajemne relacje wśród grona polonijnego.

Dzieci i młodzież dojechały na miejsce wraz z opiekunami i nauczycielkami skierowanymi przez ORPEG pociągiem do ośrodka wypoczynkowo-sanatoryjnego Bałdauren.

Na miejscu młodzież polonijna miała zajęcia: dwie godziny dziennie lekcji języka polskiego, z podziałem na grupy, przygotowywała koncert, uczestniczyła w zajęciach sportowych i rozrywkowych, poznawała tradycje wielkanocne, pisała życzenia wielkanocne, malowała kartki, brała udział w grach i zabawach językowych, poznawała sylwetki wielkich Polaków, rozwiązywała krzyżówki.

Dużym wydarzeniem był wspólny koncert przygotowany przez Marinę Tiabus nauczycielkę języka polskiego. Na koncert zaprosiliśmy Polonię z Szymkentu na czele z pani Prezes Żannę Gadecką, która powitała gości na sali. Koncert składał się z piosenek, wierszy w języku polskim, tańców polskich i kazachskich, które uczestnicy wcześniej przygotowali. Uroczystość zyskała duże uznanie i brawa wśród kazachskiej społeczności.

Piękny urok przyrody i pogodny dzień sprawił, że ostatni dzień uczestnicy pobytu spędzili na spacerach po okolicach. Odbędzie się wycieczka na wodospad a szlak górski sprawił dużo niespodzianek. Dobry nastrój, przyjazna atmosfera, nowe doświadczenia, ale też obowiązkowe zajęcia pomogły dzieciom lepiej poznać polską kulturę, historię, aktywizować na nowe działania.

Wyciągnięta pomocna dłoń dla powodzian w Kazachstanie

KAZACHSTAN W KWIETNIU 2024 R. SPOTKAŁ SIĘ Z NAJWIĘKSZYMI WIOSENNYMI POWODZIAMI OD PONAD 80 LAT. W WYNIKU POWODZI 59 OSIEDLI ZOSTAŁO ODCIĘTYCH OD ŚWIATA ZEWNĘTRZNEGO. NAJTRUDNIEJSZA SYTUACJA POWODZIOWA PANOWAŁA W OBWODACH: PÓŁNOCNO-KAZACHSTAŃSKIM M. PIETROPAWŁOWSK, AKMOLIŃSKIM, REJ. ASTRACHAŃSKI, M. KOSTANAJ, M. ATBASAR. W TYCH REJONACH ZAMIESZKUJĄ POLACY I OSOBY POLSKIEGO POCHODZENIA POTOMKOWI POLSKICH RODZIN DEPORTOWANYCH.

Katarzyna Ostrowska z powodzianami

Dnia 8 kwietnia rano z zalanych terenów ewakuowano prawie 76 tys. osób. Degradacja gruntów rolnych, erozja cmentarzysk była spowodowana upadkiem rolnictwa oraz uszkodzenia domów, sprzętu. Do niektórych wiosek można było dotrzeć wyłącznie łodzią. Powódź w Atbasarze wypełniła 19 ulic miasta. Zalanych zostało ponad 100 domów i szkoła.

W związku z sytuacją Senat Rzeczypospolitej Polskiej postanowił okazać pomoc powodzianom z Kazachsta-

nu polskiego pochodzenia. Stowarzyszenie «Wspólnota Polska» w ramach konkursu «Senat-Polonia 2024» wystąpiło o środki finansowe do Senatu RP w obszarze działania na rzecz Polaków na Wschodzie – pomoc socjalna i charytatywna.

Związek Polaków w Kazachstanie zgodnie z podpisaną umową ze Stowarzyszeniem «Wspólnota Polska» przeprowadził i wykonał zadanie. Zgodnie z zadaniem została sporządzona lista osób polskiego pochodzenia. Przyjęto było 40 wniosków od Powodzian na jednorazową zapomogę. Wydrukowane były tablice z napisem «Projekt finansowany ze środków Kancelarii Senatu w ramach konkursu «Senat – Polonii 2024».

W dn. 4 sierpnia Prezes Związku Polaków w Kazachstanie Katarzyna Ostrowska odwiedziła m. Pietropawłowsk i spotkała się z osobami, które ucierpiały na skutek powodzi i znalazły się w trudnej sytuacji. Spotkanie odbyło się w domu parafialnym «Świętej Trójcy» przy wsparciu księdza Piotra.

W kolejnym dniu został zaplanowany wyjazd do wsi Wielka Małyszka i spotkanie z Polonią. Miejscowość najbardziej ucierpiała na skutek powodzi. Przygotowany został materiał do kolejnych działań. W dn. 9 września zostały wypłacone pierwsze jednorazowe zapomogi dla powodzian polskiego pochodzenia z okręgu północno-kazachstańskiego i sporządzona dokumentacja.

W dn. 28 września Związek Polaków w Kazachstanie odwiedził w. Pietrowka, obwód akmoliński i rozdał kolejną pomoc dla osób które ucierpiały na skutek powodzi na terenach rejonu szortandyńskiego. Sporządzona została lista.

Związek Polaków w Kazachstanie składa serdeczne podziękowania Stowarzyszeniu «Wspólnota Polska» oraz dla Senatu RP w ramach konkursu «Senat-Polonia 2024» za przekazanie pomocy humanitarnej. W tym trudnym dla Kazachstanu czasie wsparcie naszych Rodaków jest niezmiernie ważne. Żaden dobry uczynek nie pozostaje niezauważony.

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2024 roku.

Рука помощи пострадавшим при наводнениях в Казахстане

КАЗАХСТАН В АПРЕЛЕ 2024 ГОДА СТОЛКНУЛСЯ С КРУПНЕЙШИМ ВЕСЕННИМ НАВОДНЕНИЕМ ЗА БОЛЕЕ ЧЕМ 80 ЛЕТ. В РЕЗУЛЬТАТЕ РАЗЛИВА РЕК 59 НАСЕЛЕННЫХ ПУНКТОВ БЫЛИ ОТРЕЗАНЫ ОТ ВНЕШНЕГО МИРА. НАИБОЛЕЕ СЛОЖНАЯ ПАВОДКОВАЯ СИТУАЦИЯ СЛОЖИЛАСЬ В СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ, В Г. ПЕТРОПАВЛОВСК, В АСТРАХАНСКОМ РАЙОНЕ АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ, Г. КОСТАНАЙ, Г. АТБАСАР. ЭТО МЕСТА КОМПАКТНОГО ПРОЖИВАНИЯ ПОЛЯКОВ – ПОТОМКОВ ДЕПОРТИРОВАННЫХ.

8 апреля утром из затопленных районов были эвакуированы почти 76 тыс. людей. Деградация сельскохозяйственных земель, эрозия скломогильников привели к упадку сельского хозяйства и повреждению домов, инвентаря. До некоторых деревень можно было добраться только на лодке. Так, наводнение в Атбасаре затопило 19 улиц, более 100 домов и школу.

В связи со стихийным бедствием в Казахстане Сенат Республики Польша принял решение оказать гуманитарную помощь жертвам наводнениям из Казахстана польского происхождения. Ассоциация «Wspólnota Polska» в рамках конкурса «Сенат - Полония 2024» обратилась за финансированием в Сенат для оказания социальной и благотворительной помощи полякам в Казахстане.

Союз Поляков в Казахстане (СПК) в соответствии с подписанным соглашением с Ассоциацией «Wspólnota Polska» выполнил задачу. Был составлен список лиц польского происхождения, наиболее пострадавших при наводнении – всего было принято 40 заявлений на единовременную помощь.

4 августа председатель СПК Катажина Островская посетила город Петропавловск, где в приходе «Святой Троицы» встретила с пострадавшими и раздала им материальную помощь.

На следующий день была запланирована поездка в деревню Большая Малышка, также пострадавшую от наводнения. Там также были выплачены разовые пособия и составлена отчетная документация.

28 сентября помощь дошла до жителей села Петровка Шортандинского района Акмолинской области.

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

Проект был financирован в рамках опеки Сената Республики Польша над Полонией и Поляками за границей в 2024 году.

Paczka dla seniora

ZWIĄZEK POLAKÓW W KAZACHSTANIE PRZY WSPARCIU FUNDACJI POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE IM. JANA OLSZEWSKIEGO REALIZOWAŁ PROJEKT «POMOC CHARYTATYWNA DLA POLAKÓW W KAZACHSTANIE» ZGODNIE Z UMOWĄ NR 8/30.2024.GMS/2024/SENAT.PCH «ZADANIE DOFINANSOWANE W RAMACH SPRAWOWANIA OPIEKI SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ NAD POLONIĄ I POLAKAMI ZA GRANICĄ W 2024 ROKU», ŁĄCZNIE NA KWOTĘ 15 000,00 PLN.

Zgodnie z warunkami umowy Związek Polaków w Kazachstanie zakupił zestawy produktów żywnościowych (50 szt.) dla starszych osób polskiego pochodzenia. Poczucie więzi z Polską stanowi główny cel w pomocy samotnym i starszym osobom. Wolontariusze objechali obwód akmołiński i obwód północno-kazachstański - te regiony najbardziej potrzebowały pomocy w związku z powodzią, która miała miejsce w kwietniu 2024 roku.

Zestawy produktów o wartości 300,00 zł otrzymało 50 osób znajdujących się w ciężkiej sytuacji bytowej. Na podstawie zbadanych danych o stanie potrzeb i trudnej sytuacji gospodarczej były wyznaczone miejscowości: ob. północno-kazachstański w. Czkałowo w. Mała Małyżka, m. Pietropawłowsk, ob. akmołiński w. Pietrowka, Andrejewka, Kielerówka.

Wolontariusze zorganizowali transport i odwiedzili miejsca zamieszkania Polaków w w/w regionach. Starszym osobom okazana była pomoc w domu i wręczona została paczka z produktami żywnościowymi. Przy okazji odbyły się spotkania z Polakami przy domach parafialnych, kościołach w miejscach gdzie odbywają się lekcje języka polskiego w urzędach wojewódzkich. Związek Polaków w Kazachstanie spotkał się z administracją w Pietrowce.

Wyciągając dłoń pomocną dla starszych osób pomagamy i wspieramy potrzebujących, ale również wzmacniamy swoje stosunki z Polską, aktywizujemy nasze społeczeństwo.

Wystawa «Śladami dali», poświęconą 155. rocznicy urodzin Aleksandra Zatajewicza

W DNIU 29 MARCA W CENTRALNYM PAŃSTWOWYM MUZEUM REPUBLIKI KAZACHSTANU W AŁMATY OTWARNO WYSTAWĘ «ŚLADAMI DALI», POŚWIĘCONĄ 155. ROCZNICY URODZIN MUZYKOLOGA-ETNOGRAFA, KOMPOZYTORA, ARTYSTY LUDOWEGO KAZACHSTANU – ALEKSANDRA ZATAJEWICZA.

Dzięki Aleksandrowi Zatajewiczowi w Kazachstanie rozpoczęto notowanie bogatego dziedzictwa muzycznego kazachskiego ludu, zarówno w zakresie piosenek, jak i muzyki instrumentalnej. Jego nazwisko było szeroko znane - nad Irtyszem i Uralem, w Karkaralińsku i Kyzylordzie, stepach Bukai, Orenburgu, na przedgórzu Żetyсу, itd. W ludzie krążyły legendy o człowieku, który «robi jakieś notatki na papierze ze słuchu, a potem dokładnie odtwarza to, co właśnie usłyszał».

Wystawa w Centralnym Muzeum Państwowym «Śladami dali» prezentuje almatyńczykom i gościom miasta materiały fotograficzne, artykuły, zbiory, książki, komentarze i notacje nutowe stepowych melodii z prywatnego zbioru muzyka-etnografa.

Szczególne miejsce w ekspozycji zajmują zbiory A. Zatajewicza «1000 pieśni kirgiskiego ludu» (śpiewy i melodie), «500 kazachskich pieśni i kui» (śpiewy i utwory instrumentalne), zdjęcia, na których został uchwycony w momencie notowania przez niego kazachskich pieśni i kui. Duże zainteresowanie wśród odwiedzających mogą wzbudzić książka «A. Zatajewicz» z 1958 roku, list córki Zatajewicza - Ołgi do Achmeta Żubanowa (1947 r.), a także opublikowany w Biuletynie Akademii Nauk Kazachskiej SRR artykuł akademika Achmeta Żubanowa «A.W. Zatajewicz - pierwszy zbieracz pieśni i kui ludu kazachskiego».

Na wydarzeniu wystąpiły studenci Narodowej Akademii Sztuki imienia T. Żurgienowa.

Rajd motocyklowy ku pamięci generała Andersa

W KATEDRZE PW. MATKI BOŻEJ NIEUSTAJĄCEJ POMOCY W ASTANIE ODBYŁO SIĘ SPOTKANIE Z UCZESTNIKAMI MOTOCYKLOWEGO II RAJDU PAMIĘCI ARMII GEN. ANDERSA.

Trasa rajdu biegnie szlakiem bojowym Armii Polskiej pod dowództwem gen. Andersa przez tereny Azji Środkowej z Kazachstanu poprzez Kirgistan aby zakończyć się w stolicy Uzbekistanu – Taszkencie.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Ambasady RP w Astanie oraz grupa Polonii na czele z pani Prezes Związku Polaków w Kazachstanie Katarzyną Ostrowską.

Uczestnicy rajdu odwiedzili cmentarze i miejsca polskiej pamięci aby oddać hołd spoczywającym tam Żołnierzom. Na trasie uczestnicy zapalili światełka pamięci.

Gen. Władysław Anders przeszedł długą drogę od dowódcy brygady do głównodowodzącego Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Do historii przeszedł przede wszystkim jako patron Monte Cassino. 14 sierpnia 1941 r. zawarto w Moskwie porozumienie wojskowe zezwalające na utworzenie armii polskiej, która miała walczyć z Niemcami wraz z Armią Czerwoną i armiami innych państw sprzymierzonych. Armia weszła w skład Polskich Sił Zbrojnych.

Rajd był zorganizowany przez 30 motocyklistów ze Stowarzyszenia «Kocham Polskę» i Fundacji «Ryde Katyń» na trasie Astana, stolica Kazachstanu-Taszkent, stolica Uzbekistanu.

Мотопробег в честь памяти Армии генерала Андерса

В СОБОРЕ СВ. БОЖЬЕЙ МАТЕРИ НЕУСТАННОЙ ПОМОЩИ В АСТАНЕ СОСТОЯЛАСЬ ВСТРЕЧА С УЧАСТНИКАМИ И МОТОПРОБЕГА ПАМЯТИ ГЕНЕРАЛА ВЛАДЫСЛАВА АНДЕРСА. НА ВСТРЕЧЕ ПРИСУТСТВОВАЛИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ПОСОЛЬСТВА ПОЛЬШИ В АСТАНЕ И ПОЛОНИЙНЫХ ОБЩЕСТВ, МОЛОДЁЖЬ ВО ГЛАВЕ С ПРЕДСЕДЕТЕЛЕМ СОЮЗА ПОЛЯКОВ В КАЗАХСТАНЕ КАТАЖИНОЙ ОСТРОВСКОЙ, КОТОРОЙ УЧАСТНИКИ МОТОПРОБЕГА ТОРЖЕСТВЕННО ВРУЧИЛИ ПАМЯТНУЮ ТАБЛИЦУ. ОНИ ТАКЖЕ ПОСЕТИЛИ КЛАДБИЩА И МЕМОРИАЛЬНЫЕ МЕСТА, ЧТОБЫ ОТПАДТЬ ДАТЬ ПАМЯТИ ПОХОРОНЕННЫМ ТАМ ВОИНАМ.

Прошло по боевому следу польского войска под командованием генерала Владыслава Андерса по территории Центральной Азии: Казахстана, Кыргызстана, Таджикистана, Узбекистана. На пути следования участники зажгли символические лампы памяти.

Владыслав Андерс прошел долгий путь от командира бригады до главнокомандующего Вооруженными силами Польши на Западе. В историю он вошел прежде всего как покровитель Монте-Кассино. 14 августа 1941 года в Москве было заключено военное соглашение, позволяющее создать польскую армию, которая должна была воевать с немцами вместе с Красной армией и армиями других союзных стран. Армия вошла в состав Вооруженных сил Польши.

Мотопробег был организован 30 мотоциклистами из Ассоциации «Я люблю Польшу» и Фондом «Рейд Катыйнский» по маршруту: Астана, столица Казахстана-Ташкент, столица Узбекистана.

Kolonie dla dzieci i młodzieży nad jeziorem Bałchasz

DZIECI I MŁODZIEŻ UCZĄCA SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO W SZKOŁACH I PRZY STOWARZYSZENIACH: Z ASTANY, PAWŁODARU, EKIBASTUZU, CZKAŁOWO, KOSTANAJA, PIETROWKI, OZIORNOJE, SZCZUCINSKA, PIETROPAWŁOWSKA – RAZEM 100 OSÓB – ODPOCZYWAŁO NA WAKACJACH NAD PIĘKNYM JEZIOREM BAŁCHASZ W OŚRODKU TURYSTYCZNO-WYPOCZYNKOWYM «BAŁDAUREN».

Wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia został organizowany przez Wydział Konsularny i Polonii Ambasady RP w Astanie. Zadanie wykonał Związek Polaków w Kazachstanie.

Program obozu był niezwykle bogaty. Od poranku do zachodu słońca trwały różnorodne zajęcia prowadzone głównie przez młodych, ale niezwykle profesjonalnie przygotowanych animatorów kultury, pracowników ośrodka wypoczynkowego «Bałdauren». W organizacji zajęć z języka polskiego brały udział nauczyciele: Agnieszka Jermołowicz nauczycielka języka polskiego skierowana przez ORPEG oraz Marina Tiabus nauczycielka Szkoły Odrodzenia w Pietrapowłowsku. Pod czas obozu były zorganizowane warsztaty plastyczne (konkurs rysunków na piasku), warsztaty kulturalno-taneczne (zespół «Narcyz» m. Pawłodar), zajęcia z języka polskiego, zajęcia sportowe prowadzone przez opiekunów, nauczycieli i instruktorów organizacji polonijnych.

Nasza kadra: Olga Głazaczowa, Witali Kołmaczow, Irena Pajewska, Natalia Martianowa, Marina Tiabus, Helena Grzybowska, Helena Pielepczuk, Krystyna Prusowa, Łoła Czerkasowa świetnie przygotowała program pobytu dzieci na kolo- niach.

Jednym z kluczowych umiejętności pracy z dziećmi są kreatywność, innowacyjność i oryginalność. W atmosferze otwartości i

tolerancji odbył się Konkurs Recytatorski poezji polskiej słynnych poetów polskich. Na scenie wystąpiły dzieci z różnych ośrodków polonijnych. Wszyscy uczestnicy konkursu dostali nagrody i upominki. Piękne, polskie stroje wzbudziły niezwykle zainteresowanie kazachskiej publiczności a taniec Polonez efektywnie wprowadził widzów do poznania tradycyjnej polskiej kultury. Na zakończenie zaśpiewaliśmy piosenkę «Bo wszyscy Polacy to jedna Rodzina.»

Pod czas kolonii były organizowane wizyty lekarskie w sanatorium, gdzie dzieci mogły spróbować drinka dotleniającego serce, prysznic leczniczy, basen, masaże rąk i kolan. Wieczorami młodzież znakomicie bawiła się na dyskotekach i brała udział w grach interaktywnych.

W programie nie zabrakło akcentów patriotycznych. Nad jeziorem Bałchasz w jasno-czerwonych płomieniach nieba przed zachodem słońca, uroczyście zaśpiewaliśmy piosenki harcerskie. Polska młodzież razem z opiekunami w podniosłym nastroju mówiła o polskich tradycjach i historii. Spotkanie patriotyczne zakończyło się rozpaleniem ogniska nad brzegiem jeziora i sesją zdjęciową oraz nakręceniem filmów video. Na tle ogniska żegnaliśmy promienie słońca i opowiadaliśmy o swoich przeżyciach.

Pod czas kolonii młodzi ludzie nawiązali nowe relacje z rówieśnikami z różnych miast, przeżyli wspólnie krótki, ale intensywny czas, pokazali swoje talenty w związku z tym na pożegnaniu nie zabrakło wzruszeń, łez i pięknych słów. Taka właśnie integracja uczestników polskiego pochodzenia była jednym z najważniejszych celów organizacji wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Полонийная молодёжь отдохнула на Балхаше

ДЕТИ И МОЛОДЕЖЬ, ИЗУЧАЮЩИЕ ПОЛЬСКИЙ ЯЗЫК В ШКОЛАХ И ПРИ ПОЛЬСКИХ ОБЩЕСТВАХ: ИЗ АСТАНЫ, ПАВЛОДАРА, ЕКИБАСТУЗА, ЧКАЛОВО, КОСТАНАЯ, ПЕТРОВКИ, ОЗЕРНОЕ, ЩУЧИНСКА, ПЕТРОПАВЛОВСКА – ВМЕСТЕ 100 ЧЕЛОВЕК – ОТДОХНУЛИ ЭТИМ ЛЕТОМ НА КРАСИВОМ ОЗЕРЕ БАЛХАШ В ТУРИСТСКО-КУРОРТНОМ КОМПЛЕКСЕ «БАЛДАУРЕН».

Летний отдых для детей и молодежи польского происхождения был организован Отделом по консульским делам и по делам Полонии Посольства Польши в Астане и Союзом Поляков в Казахстане.

Программа лагеря была чрезвычайно богата. С утра до заката продолжались разнообразные занятия, проводимые, в основном, молодыми, но чрезвычайно профессионально подготовленными аниматорами, работниками центра отдыха «Балдаурен». Занятия по польскому языку были организованы профессиональными учителями: Агнешкой Ермолович, учителем польского языка, направленным в Казахстан через ORPEG, и Мариной Тябус, учительницей школы «Возрождения» при Полонийном обществе Петропавловска.

Также были организованы художественные мастерские (конкурс рисунков на песке), культурные и танцевальные занятия (ансамбль «Нарцисс» из Павлодара), спортивные тренировки, проводимые воспитателями, учителями и инструкторами Полонийных организаций.

Команда воспитателей в составе: Ольга Глазачева, Виталий Колмачев, Ирена Паевская, Наталья Мартынова, Марина Тябус, Елена Грибовская, Елена Пелепчук, Кристина Прусова, Лола Черкасова – отлично подготовила программу пребывания подопечных. Одним из ключевых навыков работы с детьми являются креативность, новаторство и оригинальность.

В атмосфере открытости и большой заинтересованности прошел поэтический конкурс польской поэзии. На сцену выходили дети из разных Полонийных обществ с разных регионов Казахстана, и сложно было выбрать победителя. Все участники конкурса получили призы и подарки. Польский народный танец вызвал необычайный интерес у казахской публики, также проводившей время в «Балдаурене» – танец Полонез эффективно познакомил зрителей с традиционной польской культурой. Вечер завершился совместным исполнением песни «Во wszyscy Polacy to jedna Rodzina».

В время отдыха были организованы медицинские визиты в санаторий, где дети могли пить напиток, насыщающий кислородом сердце, принять лечебный душ, массаж, поплавать в бассейне. По вечерам молодежь веселилась на дискотеках и принимала участие в интерактивных играх.

Программа пребывания имела ярко выраженный патриотический акцент. У озера Балхаш на фоне ярко-красных отблесков заката на небе мы торжественно пели харцерские песни, беседовали о польских традициях и истории. Встречу завершил большой костер на берегу озера и фотосессия. На фоне костра мы прощались с лучами солнца и рассказывали о своих достижениях и впечатлениях.

В летнем лагере молодые люди познакомились и завязали отношения со сверстниками из разных городов, прожили вместе короткое, но насыщенное время, продемонстрировали свои таланты, поэтому на прощании не было недостатка в эмоциях, слезах и красивых словах. Именно такая интеграция детей польского происхождения была одной из важнейших целей организации отдыха в свободное от школьных занятий время.

Wspomnienia z zesłania do Kazachstanu

POMIĘDZY 1940, A 1941 ROKIEM DOSZŁO ŁĄCZNIE DO CZTERECH DEPORTACJI W GŁĘB ZSRR. CHCIAŁBYM SKUPIĆ SIĘ NA DRUGIEJ, GDYŻ JEST DLA MNIE WYJĄTKOWA PRZEZ POSTAĆ MOJEJ BABCI. 13 KWIETNIA 1940 ROKU WRAZ Z RODZINĄ ZOSTAŁA POD PRZYMUSEM WSADZONA DO POCIĄGU W OTOCZENIU ŻOŁNIERZY RADZIECKICH. CO CIEKAWE, JUŻ OD MAŁEGO MÓWIŁO MI SIĘ, ŻE JESTEM WNUKIEM SYBIRACZKI. CZUŁEM I WCIAŻ CZUJĘ WDZIĘCZNOŚĆ ZA TO, ŻE MOJEJ BABCI LONI (ELEONORZE) UDAŁO SIĘ PRZETRWAĆ MIMO NIESPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW, AŻEBY OPOWIEDZIEĆ SWOIM WNUKOM, W TYM MNIE, JAK TAM RZECZYWIŚCIE BYŁO. WPIERW JEDNAK NALEŻAŁOBY SPROSTOWAĆ JEDNĄ RZECZ. WIĘKSZOŚĆ OSÓB, GDY USŁYSZY O WYWÓZKACH, POMYŚLI ZA PEWNE – SYBERIA. JEDNAK MOJA BABCIA WRAZ Z INNYMI POLAKAMI ZOSTAŁA WYWIEZIONA DO KAZACHSTANU I TO TAM PRZYSZŁO SPĘDZIĆ JEJ PRZESZŁO 6 LAT. A OTO JEJ HISTORIA:

– Babciu, zdając sobie sprawę z tego, iż nie są to najprzyjemniejsze wspomnienia z Twojego życia, proszę jednak, abys opowiedziała o momencie, gdy radziecki żołnierz przekazał wam, żebyście się pakowały, gdyż za chwilę wyjeżdżacie z kraju.

– Przyjechali w nocy, około godziny drugiej i powiedzieli, żebyśmy się ubierali, gdyż jedziemy do swojego ojca (23 grudnia 1939 roku tata mojej babci został zabrany przez sowietów – przyp. red.). Kazali nam wziąć wszystko. Jeszcze przed wyjściem z domu, mama zebrała nas, abyśmy się pomodlili przed odjazdem. Wtedy jeden z młodszych żołnierzy, przyłożył mi do skroni swoją dubeltówkę, każąc mi przestać się modlić. Jednak dowodzący tą akcją, rzekł do niego by dał spokój. «Taka jest ich wiara i pozwól im na to». W momencie opuszczania mojego rodzinnego domu, miałam ukończone 9 lat.

Przewieźli nas furmankami na stację Lewickich. Tam już na nas czekały bydlęce wagony, do których mieliśmy wsiąść. Na koniu przyjechał nasz wujek. Przywiózł dla nas jedzenie oraz pieniądze, które dostał w zamian za krowę, żebyśmy mogli w trakcie przejazdu kupić jeszcze więcej jedzenia i w razie potrzeby, lekarstwa.

Jedna z kobiet błagała żołnierzy radzieckich, ażeby pozwolili jej małej dziewczynce zostać w Polsce. Ostatecznie dowodzący na stacji wyraził zgodę, aby ktoś z jej rodziny wziął niemowlę. Następnie zawieźli nas do Białegostoku, gdzie dopełnili resztę wagonów. Przez zakratkowane okienka mogłam patrzeć na wszędobylską straż.

– Babciu, jak przebiegał transport z Polski do Kazachstanu? W jaki sposób ludzie odnosili się do siebie nawzajem?

– W tych bydlęcych wagonach nie było nic prócz samych desek. Żadnych łóżek, czy materaców do spa-

nia. Gdy chcieliśmy się ogrzać to przykrywaliśmy się naszymi własnymi ubraniami. Jedzenia zabranego z domu starczyło na bardzo krótko. Na granicy udało nam się wymienić pieniądze na ruble, jednak nie wiele ich było. Poza tym, żołnierze nie zawsze pozwalali kupować jedzenie. Jednak zdarzało się czasem, że oni sami przynosili do wagonów kotły z zupą. Niekiedy do zupy dodawali chleb. Niestety przez wcześniejsze choroby, nie byłam w stanie regularnie jeść podczas podróży.

Mimo tych warunków, ludzie byli nastawieni do siebie przyjaźnie. Byli życzliwi. Pomagali sobie nawzajem w miarę możliwości.

Dopiero po 4 tygodniach dojechaliśmy do Kazachstanu. Wyrzucono nas na jednej ze stacji kolejowych. Stamtąd wozili nas ciężarówkami do kolchozów.

– Babciu, opowiedz o pierwszego kolchozu, do którego trafiłście. Jak panowały tam warunki? Jak odnosili się do siebie mieszkańcy tego kolchozu?

– Trafiłszy do kolchozu założonego przez Polaków wywiezionych w 1936 roku z terenów Ukrainy. Byli wobec nas bardzo życzliwi. Powiedzieli nam, że jak ich przywieziono ciężarówkami, to zobaczyli tylko gołą ziemię. Nie było niczego. Musieli wszystko zbudować sami. Pomogli nam zbudować ziemiankę, w której mieszkaliśmy na co dzień. Jednak, gdy przyszedł mroźny, sytuacja znacznie się pogorszyła. Wszystko wewnątrz ziemianki zaczęło przymarzać. Jedna z pań zaproponowała, że weźmie mnie do swojego mieszkania na zimę, gdyż widziała jak się męczę.

Niestety w tym kolchozie nie było dla nas żadnej pracy. Żołnierze pozostawili nas samych sobie. Gdy rozbolał mnie mocno ząb, nie było żadnego lekarza w pobliżu. Mama zaprowadziła mnie do młynarza, który podobno wyrwał zęby. Jednak nie mógł mi pomóc, gdyż byłam za lekka. Przez to, gdy próbował wyrwać mi ząb, podnosił mnie razem ze sobą.

Wywieziono nas stamtąd jeszcze przed upływem dwóch lat od momentu przyjazdu. Zabrano nas na

kolej, gdzie mieszkaliśmy w wagonach. Była to zmiana na lepsze, gdyż mama dostała pracę na kolei. Mama dostawała 40 dag chleba, a my po 200 g. Jedna noc zapadała mi głęboko w pamięci. Raz w nocy mama po powrocie z pracy, zjadła cały chleb, jaki mieliśmy. Zaczęła płakać, mówiąc dzieci, co wy będziecie jedli... Z czasem moja siostra zaczęła pracować na kuchni. Dzięki temu co jakiś czas mogła przynosić jakieś resztki dla nas do zjedzenia. Niedługo po tym, zaczęli nas przenosić z miejsca na miejsce, z jednego kolchozu do drugiego.

– Babciu, jakie najgorsze wspomnienie zapadło Tobie w pamięć podczas całego Twojego pobytu w Kazachstanie?

– Zawieźli nas do kolchozu, w którym panował tyfus plamisty. Zachorowała na niego jedna z moich siostr. Żeby móc ją wyleczyć, potrzebne były lekarstwa, a moja rodzina nie była bogata. Dlatego też, moja mama razem z moim bratem, zaczęli ściągać węgiel z przejeżdżających pociągów. Dzięki temu, mogli wymienić go na jedzenie i lekarstwa. W kolchozie udało im się odszukać panią doktor. Zgodziła się pomóc mojej siostrze tylko, że nie miała ona co jeść. Moja mama zaproponowała, że będzie ją karmiła w zamian za pomoc mojej chorej siostrze. Moja siostra strasznie cierpiała i nie wyglądało, że uda jej się to przetrwać. Któregoś dnia pani doktor powiedziała, że jeżeli przeżyje dzisiejszą mroźną noc (mroź miał zabić bakterie - przyp. red.) to wyzdrowieje, inaczej czeka ją śmierć. Pobiegłam do mamy z płaczem i razem zaczęłyśmy się modlić i ona to przeżyła.

– Babciu opowiedz o pobycie w kolchozie, w jakim przyszło Ci z rodziną spędzić ostatnie chwile w Kazachstanie?

– Jak tylko moja siostra wyzdrowiała, zostaliśmy ponownie przewiezieni. Wydaje mi się, że już do ostatniego kolchozu. Obok niego płynęła rzeka, w której było mnóstwo ryb. Wystarczyło włożyć wiadro, żeby coś złowić. Mój brat jednak wołał łowić na wędkę. Pamiętam

jeszcze, że skonstruował on kijek, którym zbierał niedopalki razem z nami. Wymieniał je na bilety do kina. Czasami zabierał mnie ze sobą na jakiś film. Tylko, że do kina były 3 kilometry i trzeba było iść przy torach. Gdy moja mama się o tym dowiedziała, to nakrzyczała na niego, że przecież mogliśmy zginąć.

Niedaleko od nas był kołchoz, jakieś 16 km. Tylko, że trzeba było dojeżdżać pociągiem, ale tam była praca. Wycinanie ostu. Jednak cały dzień mogliśmy jeść kaszę, jakąś zacierkę i chleb. Udało mi się nawet zostawić trochę chleba rodzinie. Przerwano pracę, gdyż do kołchozu przyjechał oplacony tabor cygański. Podczas występu Cyganka wskazała na mnie. Zapytała mnie, czy nie chciałabym z nimi występować. Przestraszyłam się, czy nie zechcą mnie wykraść, więc uciekałam z tego kołchozu. Wraciałam na piechotę. Szłam 13 kilometrów, aż do stacji. Chciałam wsiąść do pociągu, jednak konduktor mnie nie wpuścił do środka, więc te ostatnie kilometry, jechałam na schodkach. To było odważne, nie?

– Babciu, jak wyglądał wasz powrót do domu? Co uderzyło Ciebie najbardziej po powrocie do Polski? Czy podróż przebiegała spokojnie?

– Na parę dni przed powrotem ciężko zachorowałam. Chyba na wyrostek; miałam ciężką gorączkę. Mojej siostrze powiedziano, że na stacji kolejowej zatrzymali się żołnierze radzieccy wracający z Polski. Poszła tam szukać lekarzy. Dopiero w ostatnim wagonie odnalazła młodego lekarza, któremu opowiedziała o mojej sytuacji. Musieli przejść co najmniej 3 kilometry. Gdy tylko mnie zobaczył, poprosił o zimną wodę. Co prawda, udało mu się zbić mi gorączkę. Jednak powiedział mojej mamie, że powinnam znaleźć się jak najszybciej w szpitalu. Najbliższy był oddalony od nas o 200 kilometrów. Wtedy moja mama powiedziała, wola boża, i że jadę z rodziną do Polski. Jeżeli bym została w szpitalu, to pewnie już bym nie wróciła.

Chyba w maju 1946 roku powiedziano nam, że wracamy do Polski. Czuliśmy szczęście przemieszane z nie-

dowierzaniem, gdyż wielokrotnie mówiono nam, że wracamy. Dopiero, jak nas wsadzili do pociągów to uwierzyliśmy. Niestety bardzo szybko w pociągu zapadła malarria, na którą zachorował mój brat, siostra i mama. Jedna pani w wagonie poradziła mi, abym poszła do ostatniego wagonu, w którym jest przewodnicząca całego transportu. Ona ma pieniądze, jeżeli ci ich brakuje. Podarowała mi 200 rubli. To było bardzo dużo. Mogłam za nie kupić wszystko co niezbędne i zaopiekować się moją rodziną.

Pierwsza rzecz, która przykuła moją uwagę po przekroczeniu granicy z Polską, to były sklepy pełne jedzenia. Mogliśmy w końcu kupić tyle jedzenia, by najeść się do syta. Coś wspaniałego.

Wyjechałam z Polski mając 9 lat w 1940 roku. Wróciłam w 1946 roku, będąc już 15-latką. Spędziłam w Kazachstanie całe 6 lat.

Na zakończenie babcia opowiedziała mi wierszyk z tamtych lat:

*«13 kwietnia będziem pamiętali,
przyszli sowioci, gdy my jeszcze spali
i na nasze wozy nas wyciągali,
płakały dzieci, płakały matki,
tuląc swoje ukochane dziatki,
mamo kochana, gdzie nas wywożą...»*
(dalej nie pamiętam).

Red. Michał Krawczeniuk
Fot. Michał Krawczeniuk
Źródło: podlaskie24.pl

Адаптация ссыльных польских патриотов в Казахстане и в Сибири в XIX веке

ПЕРВЫЕ ПОЛЯКИ БЫЛИ СОСЛАНЫ В КАЗАХСТАН ЦАРСКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ПОСЛЕ ПОДАВЛЕНИЯ ВОССТАНИЙ 1792 И 1794 ГГ. И АННЕКСИИ ПОЛЬСКИХ ЗЕМЕЛЬ. ОНИ ПРИБЫЛИ НА ТЕРРИТОРИЮ СЕВЕРНОГО КАЗАХСТАНА И УЧАСТВОВАЛИ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ КРЕПОСТЕЙ НОВОИШИМСКОЙ ЛИНИИ.

После подавления восстания 1830-1831 гг. в Сибирь было сослано несколько тысяч поляков. Большинство из них была причислена к Сибирскому казачьему войску и размещена на укрепленных линиях. Разгром польских конспиративных организаций 20-х годов и национально-освободительного восстания 1830-1831 гг. привел к быстрому увеличению количества ссыльных. Бронислав Залеский, прибывший в ссылку в 40-х годах, писал, что в крепостях Оренбургского края в то время находилось более 2000 репрессированных поляков. По официальным данным, сохранившимся в бумагах Оренбургского генерал-губернатора В.А. Обручева, в 1850 году в Оренбургском корпусе числилось 1667 «штрафованных нижних чинов», преимущественно из поляков.

В 1863-1864 гг. вспыхнуло новое мощное национально-освободительное восстание, подавленное царскими властями. Вновь начались репрессии, в результате которых было казнено – 128, сослано на каторжные работы – 972, на поселение в Сибирь и Казахстан – 1427, отдано в солдаты – 325, сослано в арестантские роты – 864, выслано во внутренние губернии – 1529 и переселено на казенные земли внутри империи – 9631 человек. Общее число польских ссыльных приближалось к 40 тысячам.

Положение ссыльных в Казахстане и Сибири первоначально было очень тяжелым. Горечь поражения, вынужденная разлука с родиной, ссылка в неизведанный и враждебный край с суровым климатом и иной культурной средой дали им очень тяжело. Не все выдерживали такие суровые испытания. Те, кто имел специальности, не могли найти работу, так как в местах ссылок почти не было промышленных предприятий. На просьбы политических ссыльных разрешить им работать по найму в государственных

и общественных учреждениях министр и генерал-губернатор, как правило, отвечали отказом.

Водворяемые польские ссыльные долгое время не получали определенного им от казны пособия. А затем оно стало выдаваться частями, поэтому ссыльные не могли обзавестись хозяйством.

Отсутствие надежды на возвращение приводило поляков к мысли, «что Казахстан для них новая родина, что тем и другим путем следует в ней укрепиться в единственных надеждах на нее одну». Поэтому у насильственно переселенных не оставалось другого выхода, кроме адаптации к новым суровым реалиям. Главной предпосылкой успешной адаптации стало возникновение польской диаспоры в местах ссылки.

В Казахстане поляки познакомились с представителями передовой казахской интеллигенции и с российскими революционерами. Примером является дружба между Адольфом Янушкевичем и Кунанбаем, Северином Гроссом и великим Абаем. Польские ссыльные прониклись чувством поддержки и сострадания к казахскому народу, который так же, как и они, жили в условиях царского колониального гнета.

Эта практическая, жизненная школа весьма плодотворного межнационального общения и сотрудничества не могла пройти бесследно, она внесла свой вклад в создание и укрепление традиций дружбы народов, на котором ныне основывается межнациональное согласие и стабильность в независимом Казахстане.

Ссыльные поляки не всегда могли заниматься педагогической деятельностью. В начале 1855 года Министерство просвещения приняло специальное постановление, которое гласило, что свидетельства, выданные в Царстве Польском на право заниматься домашним воспитанием, не имеют обязательной силы в империи. Это постановление было принято к руководству администрацией Западной Сибири и Оренбургского края.

Большинство ссыльных поляков обладали хорошим образованием. Поэтому переселенцы были вовлечены в научно-культурную и хозяйственную сферы занятий. Обычно за время ссылки поляки успевали опробовать несколько видов деятельности.

Северин Гросс

Труды Северина Гросса

Адо́льф Янушкевич

Среди выходцев из польских ссыльных были врачи, которые лечили казахское население. Среди них следует упомянуть Аркадия Венгжиновского и Гилярия Гонсовского, Александра Пшистанского и Адама Пржегодского. Не только учителя и врачи, но и многие другие ссыльные, чаще всего не по службе, а в порядке личной инициативы, занимались устройством местных краеведческих музеев, организацией публичных библиотек и других культурно-просветительских учреждений. Тут можно назвать Томаша Зана, Михала Зеленку и Северина Гросса. Все перечисленные и многие другие ссыльные поляки внесли свой вклад в культурное развитие казахского народа, в формирование взглядов таких выдающихся его сыновей, как Шокан Уалиханов и Абай Кунанбаев.

Едва ли не наиболее важным было то, что ссыльные поляки оказали благотворное влияние на общественную жизнь Казахстана. Оказавшиеся по разным причинам на далеких окраинах тогдашней Российской империи, они иногда занимали довольно значительные посты в царской администрации, либо оказывались чиновниками в пограничных комиссиях или иных органах, ведавших казахским населением. В качестве примера назовем Кароля Гутковско-го, занимавшего должность председателя областного правления сибирских казахов.

Существенный вклад польские ссыльные внесли в геолого-географическое, ботаническое и зоологическое исследование Казахстана, в изучение этнографии и истории казахского народа, его поэтического творчества и музыки. Среди них можно назвать Яна Виткевича, который несколько раз пересекал казахские степи между Оренбургом и Бухарой и оставил описание своих путешествий; Адольфа Янушкевича, тщательно изучавшего и описавшего северовосточную часть Казахстана; группу польских геологов во главе с Томашем Вернером и Людвиком Турно, искавшими каменный уголь у берегов Аральского моря и на Мангышлаке; Адама Бяловеского, занимавшегося геологическими исследованиями в рай-

оне Усть-Каменогорска и внесшего серьезный вклад в изучение проблемы оледенения Алтайских гор и др.

Большим сосредоточием поляков в XIX веке был город Семипалатинск. Там работал врач-поляк И. Домашевич.

В 1883 году в Усть-Каменогорск приехал Ц. И. Тэраевич, выпускник медицинского факультета Московского университета, участник польского восстания 1863-1864 гг. В Усть-Каменогорске он работал городским и уездным врачом, а в 1900 г. занимал должность врача 1 участка Усть-Каменогорского уезда. Когда в 1892 году в Усть-Каменогорске началась эпидемия холеры, Тэраевич принял активное участие в борьбе с ней.

Есть данные о деятельности Адама Беловежского и Евгения Михаэлиса среди польских ссыльных в Усть-Каменогорске. Они выполнили геологическую карту города, затем А.Беловежский занялся проблемами оледенения Алтайских гор, и его открытия до настоящего времени признаются учеными мира. Исследования в районе Семипалатинска вели Иосиф Шишковский и Эдвард Островский.

Томаш Зан был для казахов ни кем иным, как «искателем камней». Попав сюда, в Казахстан, после громкого процесса над членами патриотически настроенного студенческого общества, он занялся геологическими исследованиями.

Среди польских ссыльных были поэты, писатели и художники. Некоторые из них обрели известность произведениями, посвященными казахскому народу, к которому они относились с большим сочувствием и любовью.

Адольф Янушкевич 18 лет собирал казахский фольклор, а затем опубликовал материал в Париже. Известен историко-этнографическими записями о казахах: его книга «Дневники и письма из путешествий по киргизским степям» переведена на несколько языков. А.Янушкевич, как известно, не раз встречался с Кунанбаевым, и вполне вероятно, что мог знать и его гениального сына-Абая.

Густав Зелинский

Александр Затаевич

Адам Сузип изучал обычаи и нравы здешних жителей. Перед возвращением на родину он написал стихотворение «Наездник», вдохновив тем самым другого ссыльного – Густава Зелинского – на создание поэм «Киргиз» и «Степь».

«Жизнь киргизских (казахских) степей» – так назвал свой альбом офортов, сделанных во время экспедиции на Мангышлак много писавший о Казахстане Бронислав Залеский. Участник тайного политического общества, он был приговорен к солдатчине на Мангышлаке и в 1865 году, уже после отбытия ссылки, выпустил в Париже это уникальное, снабженное его подробным комментарием издание.

Северин Гросс в 1883 году был сослан в г. Семипалатинск. Здесь он владел большой библиотекой, книгами которой позволял пользоваться всем интересующимся. Он был одним из организаторов строительства историко-краеведческого музея г. Семипалатинска в 1883 году.

Находясь в ссылке, С. Гросс близко познакомился с Абаем Кунанбаевым, казахским поэтом и просветителем. Там, в степи, великий акын информировал ссыльного поляка о правовых традициях казахов.

О своей встрече с А. Кунанбаевым писал также ссыльный Ян Виторт, проживавший в Семипалатинске в 80 гг. XIX века. Он тоже интересовался законами казахов, о которых написал в статье «Из степей Средней Азии», опубликованной в издававшемся во Львове журнале «Народ».

Поэт Густав Зелинский написал замечательную поэму «Казах», переведенную с польского на многие иностранные языки, альбом с казахскими зарисовками художника Бронислава Залеского был издан в Париже и получил широкое распространение не только во Франции, но и в других странах. Ссылные поляки заняли почетное место среди тех, кто 150 лет назад открывал казахский народ для Западной Европы и для всего мира.

Поляк Александр Затаевич (1868-1936), народный артист Казахской ССР, собрал 2500 фольклорных про-

изведений казахского народа, является одним из основоположников казахской фортепианной музыки.

Навыки ремесел позволили первым польским переселенцам быстро включиться в экономическую жизнь края и обеспечить себя всем необходимым. Наиболее распространенным видом деятельности ссыльных было ремесленничество: им занимались 25% поляков. Услужением зарабатывали на хлеб 19,5% ссыльных, письмоводством – 16,4%, сельскохозяйственными работами – 15,7%. На «вольных», «разных», «поденных», «простых» и «черных» работах использовался труд 7,5% ссыльных. Эти работы не требовали высокой квалификации и, как правило, низко оплачивались.

Поляки открывали ремесленные мастерские: сапожные, слесарные, швейные. Строили гостиницы, рестораны, магазины, торговые лавки. Основывали небольшие предприятия: пивоварни, мыловарни, маслобойни. Работали учителями и врачами. Ссылные были людьми разного возраста и разных профессий: поэты, художники, врачи, архитекторы, юристы и многие другие. Одни отбывали наказание на каторге, после чего сдавались на военную службу и распределялись по разным линейным сибирским батальонам, другие выдворялись в Семипалатинскую область на поселение. Иногда поляков присылали в Семипалатинскую область из соседних сибирских губерний, где они отбывали наказание целыми партиями. Так, в 1864 году из города Барнаула была прислана в Усть-Каменогорск под надзором полиции, партия политических преступников польского происхождения в количестве 26 человек.

Часть польских переселенцев смогла обустроиться в деревне, приноровиться к новому образу жизни и способу ведения хозяйства. Некоторые поляки серьезно взялись за обустройство, женились на православных крестьянках и достигли значительно-го благосостояния.

Адам Валичек происходил из шляхтичей Киевской губернии. За участие в восстании 1831 года был сослан в Сибирь в солдаты. По окончании службы,

Подлинник нотной рукописи Затаевича

Бронислав Залеский

поселился в городе Усть-Каменогорске и женился на дочери отставного рядового Матрене Ситниковой, от которой родился сын Василий. По профессии Валичек был портной. Знал польскую и русскую грамоту. Умер в городе Усть-Каменогорске в 1890 году.

Антон Войцех Ясковяк за участие в восстании 1831 года был отдан на военную службу, из которой уволился в 1848 году. После окончания службы остался на постоянное жительство в Усть-Каменогорске, принял православие и женился на казачьей дочери Фекле Злобиной, от которой имел сына Назара и дочь Анну. Был каменщиком и отличным печником, занимался также рыболовством.

Викентий Семенович Арцишевский в 1863 году был выслан в Сибирь и определен на военную службу с лишением права дворянства. С 1869 года находясь под надзором полиции, проживал в Усть-Каменогорске. Женился на солдатской вдове Александре Мучкиной, от которой имел троих детей. После снятия с него надзора полиции, с 1870 года служил писарем и давал частные письменные уроки. С 1875 года работал бухгалтером в городской управе до самой смерти. В свободное время занимался пчеловодством.

Адольф Викентьевич Землевский происходил из шляхтичей Виленской губернии. В 1864 году был сослан в Усть-Каменогорск, где женился на мещанской вдове Федосье Филатовой, от которой имел сына Семена. Занимался хлебопашеством и пчеловодством.

Станислав Яворовский в 70 г. XIX века был сослан в Усть-Каменогорск. В 1881 году вступает в брак с мещанкой Кодинцевой Евдокией Осиповной. Яворовский в Усть-Каменогорске занимался торговлей и пчеловодством, также был одним из основателей Усть-Каменогорского пивоваренного завода.

Адаптация части поляков была настолько успешной, что они решили связать оставшуюся жизнь с новой родиной. После окончания срока ссылки часть ссыльных приняла решение остаться на территории Казахстана, а некоторые из добравшихся до

Польши приняли решение вернуться обратно. Профессор Гданьского университета Ф.Новиньский отмечал, что на решение ссыльного остаться в Сибири оказывали влияние множество внешних факторов: несогласованность действий местных и центральных органов власти, длительная процедура получения разрешения на выезд, бюрократические проволочки. Некоторые ссыльные не смогли выехать из-за нежелания местных властей Царства Польского принимать амнистированных или из-за отсутствия у поляков денег на переезд. Адаптация возвратившихся в польские или западные губернии также не проходила гладко, что подтверждают многочисленные примеры, когда бывшие ссыльные, оказавшись на родине без денег и работы, стремились вернуться в Казахстан.

*Джиеналиев Ерлан Курмашевич,
докторант кафедры «Археология и этнология»
исторического факультета Евразийского
Национального Университета
имени Л. Н. Гумилева (г. Астана);
Роговская Елена Артемьевна,
председатель общественного
объединения «Polacy» (г. Астана)*

Десять причин посетить Люблин

ГОРОД, КОТОРЫЙ ДВАЖДЫ БЫЛ ПОЛЬСКОЙ СТОЛИЦЕЙ, НО – ВСЕГО ЛИШЬ НА ПАРУ МЕСЯЦЕВ. ГОРОД ПОГРАНИЧЬЯ, ГДЕ ВСТРЕЧАЮТСЯ ВОСТОК И ЗАПАД. ОДИН ИЗ ТРЁХ ПОЛЬСКИХ ГОРОДОВ, ГДЕ ДО СИХ ПОР ЕЗДЯТ ТРОЛЛЕЙБУСЫ. ПРОВИНЦИАЛЬНЫЙ И УЮТНЫЙ, НО ОДНОВРЕМЕННО ШУМНЫЙ И СТУДЕНЧЕСКИЙ: МОЛОДЕЖЬ СОСТАВЛЯЕТ ПОЧТИ ПОЛОВИНУ ЕГО НАСЕЛЕНИЯ. КОГДА-ТО – «ЕВРЕЙСКИЙ ОКСФОРД», В НАШИ ДНИ – «ГОРОД ВДОХНОВЕНИЯ». РАССКАЗЫВАЕМ, ЧТО СТОИТ УВИДЕТЬ В ЛЮБЛИНЕ, ЧТОБЫ ЕГО ПОНЯТЬ.

Люблинский замок и часовня Троицы

Люблинский замок можно смело назвать одним из самых необычных в Польше. Его нынешний неоготический облик с явными элементами восточного влияния напоминает о том, что город всегда был и остается местом взаимодействия различных культур.

История замка начинается в XII веке, когда на его месте была возведена резиденция люблинского каштеляна. Со временем к ней пристроили оборонительный донжон. После татарского нашествия в 1341 году Казимир Великий приказал возвести каменный замок. Пик его великолепия пришелся на XVI век, когда замок был перестроен в королевскую резиденцию в ренессансном стиле. Здесь же проходило заседание сейма, на котором был подписан акт о Люблинской унии (в замке можно увидеть знаменитое полотно Яна Матейко, посвященное этому событию).

В годы Второй мировой войны и оккупации замок превратился в нацистскую тюрьму, через которую прошли более сорока тысяч человек, в основном – участники движения сопротивления. Почти все узники были расстреляны или погибли в лагерях смерти. После освобождения от фашистской оккупации в августе 1944 года в замке была организована политическая уголовно-следственная тюрьма, подчиненная советским властям, а затем – Управлению общественной безопасности Польской Народной Республики.

В 1944-1954 годах здесь находилось в заключении около тридцати пяти тысяч поляков – борцов с коммунистическим режимом. После ликвидации тюрьмы в 1954 году замок стал культурным объектом, и до сих пор остается главной резиденцией Люблинского музея.

Отдельного внимания заслуживает часовня Троицы. Её построил Казимир Великий, а знаменитые росписи в византийско-русинском стиле, законченные в 1418 году, финансировал Владыслав Ягелло. Специалисты видят в росписях новгородское, тверское и даже балканское влияние. Они также говорят, что в часовне Троицы западная архитектура впервые встретилась с византийской живописью, поэтому росписи производят такое сильное впечатление.

Адрес: ul. Zamkowa 9

Старый город

«Старувку» Люблина можно назвать архитектурным палимпсестом, в котором эпохи наслаиваются друг на друга. Первые здания на территории Старого города появились в XIII веке, а активные строительные работы начались после того, как Люблин получил городские права в 1317 году. Облик центральной части города претерпел значительные изменения в XVI веке – после сильнейшего пожара, уничтожившего большинство строений, на месте средневековых зданий появились ренессансные.

Сердце Старого города – это, конечно, Рыночная площадь. Посреди неё находится Старая ратуша, построенная по проекту знаменитого Доминика Мерлини, придворного архитектора короля Станислава Августа Понятовского. Когда-то она служила резиденцией Коронного трибунала, где решала судебные дела шляхта. Сегодня же здесь размещают дворец бракосочетаний и концертный зал.

Вокруг ратуши расположены дома, в давние времена принадлежавшие богатым жителям Люблина. Здания украшены типичным для этих мест деко-

Люблинский замок. Источник: Wikipedia

ром – сграффито. Сегодня в большинстве из них располагаются небольшие отели и рестораны.

Из подвала ратуши начинается Люблинский подземный маршрут протяженностью около 280 метров. Лабиринт, проходящий под Рыночной площадью, появился в результате соединения многочисленных подвалов Старого города, история которых начинается в первые годы XVI века. На маршруте можно увидеть макеты и исторические панорамы Люблина, а также героев городских легенд.

Прогуливаясь по Старому городу, невозможно миновать Фарную площадь (Plac ro Farze), расположенную на месте несуществующего уже костела Архангела Михаила. Фундамент святыни археологи обнаружили в 30-х годах XX века. Поэт Юзеф Чехович, уроженец Люблина, называл этот храм «невидимым костелом». Примечательно, что именно отсюда происходит купель, находящаяся сейчас в кафедральном соборе Люблина, в которой крестили поэта. Она датируется XIII-XIV веками и считается старейшей движимой достопримечательностью города. Спустя почти

столетие на фундаменте костела установили специальную подсветку и сделали его площадкой для различных культурных событий.

Улица Рынок, которая тянется от Рыночной площади и переходит в улицу Теодора Груэля, минуя «Камень несчастий» (само название достопримечательности предостерегает – держитесь от нее подальше), ведет прямо к Тринитарской башне. Прежде она выполняла оборонительные функции и служила колокольной расположенного тут же кафедрального собора. Сегодня в башне размещается Архиепископский музей, а с её смотровой площадки открывается захватывающий вид на город.

От Тринитарской башни по Иезуитской улице можно дойти до башни Краковских ворот, напоминающих о уже не существующей городской стене, окружавшей город. Своё название ворота, строительство которых началось в 1341 году по приказу Казимира Великого, получили благодаря маршруту, проходившему из Кракова в Вильнюс через Люблин. Сегодня в башне размещается Музей истории города, а в верхней её части находится ещё одна смотровая площадка.

По улице Брамовой, переходящей затем в Гродзкую, можно дойти от Краковских до Гродзких ворот, возведенных также в XIV веке. Гродзкие ворота были частью средневековых укреплений Люблина, но в результате реконструкции, проведенной в 1785 году, они утратили оборонительную функцию и превратились в жилые и торговые помещения. Долгое время они носили название Еврейских ворот, поскольку за ними располагался еврейский квартал, где во время Второй мировой было создано гетто. После 1944 года в башне ворот разместилась школа изобразительных искусств, а затем Люблин-

Центр встречи культур.
Источник: Centrum spotkania kultur

Дом слов

ская театральная студия. С 1992 года в здании располагается центр Brama Grodzka – Teatr NN.

Еврейский Люблин

История евреев в Люблине насчитывает почти 600 лет – они поселились здесь еще во второй половине XIV века, но первая официальная община появилась только в 1475 году. В XVI веке была основана Талмудическая академия, открылась типография, печатавшая книги на иврите. Со временем еврейская община Люблина стала одной из самых многочисленных на территории Речи Посполитой и вносила существенный вклад в экономическое развитие города. Город превратился в центр еврейской культуры, языка и науки, за что его называли «еврейским Оксфордом» и «Иерусалимом Царства Польского».

Сохранением памяти о еврейском населении Люблина занимается Центр Brama Grodzka – Teatr NN. Его сотрудники собирают информацию о еврейских жителях города – всего их было сорок три тысячи. Их трагической судьбе посвящена выставка «Люблин. Память места», которую можно увидеть в помещении центра. Она задумана в форме художественной инсталляции и представляет собой интерьер архива.

Проходя по выставке, посетители рассматривают фотографии, слушают звуки довоенного Люблина и воспоминания его жителей. В папках, стоящих на полках, можно найти информацию о конкретных домах и улицах. Пройдя часть, посвященную повседневной жизни довоенного еврейского квартала, посетители попадают во вторую часть выставки, которая рассказывает о Холокосте.

В городе также создан Маршрут памяти люблинских евреев, включающий тринадцать памятных мест, таких как каменный обелиск на Замковой площади, бывшая синагога, старое и новое еврейское кладбище, бывшая еврейская больница, дом сирот, памятник жертвам гетто.

В 2004 году на улице Подзамче, прежде бывшей частью еврейского квартала, установлен фонарь,

который светит и днем, и ночью. Он символизирует нер тамид, негасимую свечу в синагоге, и напоминает о несуществующем еврейском городе и его жителях.

«Дом слов»

В музее книгопечатания «Дом слов», открытом недавно, в 2018 году, можно не только посмотреть постоянную экспозицию и временные выставки, но и принять участие в семинарах, встречах и других мероприятиях, так или иначе связанных с полиграфией. Музейная экспозиция рассказывает об устройстве типографии и бумажной фабрики, работе наборщика, печатника и переплетчика, а также знакомит с историей типографии Popularna, которая располагалась здесь в 1930-х годах. Во время Второй мировой войны сотрудники типографии сотрудничали с подпольем, печатая антифашистские листовки. В 1944 году весь персонал по доносу осведомителей гестапо был арестован и расстрелян в нацистском лагере Майданек.

Историю печатного сопротивления продолжила открытая здесь в 1976 году первая польская подпольная типография. О независимом издательском движении во времена ПНР рассказывает постоянная выставка «Сила свободного слова – история свободы».

Во дворе «Дома слов» размещается арт-инсталляция, которая меняется каждый год. Она всегда посвящена какой-нибудь сказке. В предыдущие годы посетители музея побывали в мире «Волшебника страны Оз», «Муми-троллей» и «Алисы в стране чудес».

Адрес: ul. Żmigród 1

Центр встречи культур

Концепция нового здания, объединяющего театр и филармонию, появилась в 1960-е годы. Оно должно было стать частью нового, социалистического района Люблина, соседствуя с резиденцией ЦК Польской объединенной рабочей партии. В 1970-е началось строительство, завершить которое оказалось невозможным из-за кризиса 1980-х. Поэтому на про-

Экспозиция музея антикварных автомобилей.
Источник: Jaro Garage

Люблинский цебуляж Источник: Wikipedia

тяжении десятилетий в центре города возвышался скелет недостроенного здания, впрочем, выглядевший довольно символично, если трактовать его как руины почившего в бозе социалистического мироустройства.

В 2009 году международный конкурс на реконструкцию здания выиграло архитектурное бюро Stelmach i Partnerzy, построившее до этого музей Шопена в Желязowej Воле. Как следует из названия Центра, здание спроектировано как место встречи – с другими, с собой, а также с мыслью о творчестве и участии в культуре в самом широком понимании этого слова.

На площади 25 тысяч квадратных метров расположены концертные залы и сценические пространства для оперных и балетных постановок, кинотеатр, залы для занятий спортом, классы для изучения дизайна и моды, а отдохнуть и расслабиться можно в многоуровневых садах, разбитых на крышах, заказав крафтовое пиво в баре.

Адрес: plac Teatralny 1

Музей антикварных автомобилей

В коллекции музея, созданной благодаря усилиям одного человека – Ярослава Яновского – более 30 старых автомобилей, среди которых есть и настоящие раритеты – «Олдсмобил» 1890 года, «Форд-Т» 1916 года, пикап «Шевроле» 1953 года, «Бугатти тип 35» 1927 года, «Шевроле корвет С3», легендарная польская «Сирена 105» и «Люблин» с деревянным корпусом.

Все машины в рабочем состоянии и постоянно участвуют в ралли исторических автомобилей. Возле каждого экспоната находится информационная панель с историей модели и связанными с ней интересными фактами. Поскольку вся коллекция не помещается на территории музея, экспозиция время от времени будет меняться.

Адрес: Jana Kasprowicza 32

Музей цебуляжа

Цебуляж – блюдо еврейской кухни, представляющее собой пшеничную лепешку, посыпанную нарезанным луком, смешанным с маком. В 2007 году он был включен в список польских традиционных продуктов, а с августа 2014 года он охраняется законом Европейского союза как региональный продукт.

Легенда гласит, что рецепт цебуляжа придумала еврейка Эстер, славившаяся своей необыкновенной красотой. Она жила в Бохотнице, недалеко от Казимежа Дольного. Как-то к ней в дом зашел король Казимир Великий, возвращавшийся с охоты. Женщина, которой нечего было предложить королю, приготовила дрожжевой пирог с начинкой из лука и мака. Согласно легенде, король впоследствии не мог забыть ни пирог, ни находчивую хозяйку.

В Музее цебуляжа посетителям рассказывают о происхождении пирога и секретах его приготовления во время интерактивного представления с участием Эстер и пекаря Франека. Каждый гость может попробовать себя в роли пекаря и, конечно, поучаствовать в дегустации.

Адрес: Szewska 4

Зембожицкое озеро

Ценителям природы и размеренного отдыха в стороне от городской суеты непременно стоит побывать на Зембожицком озере, расположенном на юго-востоке Люблина. Это водохранилище, открытое в 1974 году, стало одним из популярных мест у горожан. Сюда приезжают и рыболовы, и любители водных лыж, и семьи с детьми. К услугам посетителей – пляж и площадки для пикников, прокат лодок и байдарок. От центра города к водохранилищу ведет удобная велосодорожка, по которой доехать сюда на велосипеде можно за 20-30 минут.

Музей люблинской деревни. Пресс-материалы

Карнавал штукарей в Люблине. Пресс-материалы

Музей люблинской деревни

Живописно расположенный в долине реки Чехувки, Музей люблинской деревни – один из крупнейших скансенов в Польше. Он находится всего в нескольких километрах от Старого города. На его территории можно увидеть дворянские усадьбы, деревянный костел, ветряную мельницу, а также прогуляться по реконструированному провинциальному городку Центральной Европы довоенных лет – с ратушей, школой и жилыми домами, где услуги оказывали портной, сапожник или парикмахер.

Артефакты, собранные в коллекции музея, знакомят посетителей с тем, как была устроена жизнь в ушедшую эпоху, с ее повседневными деталями и обычаями. Помимо постоянной экспозиции, музей приглашает на временные выставки, мероприятия, праздники и исторические реконструкции.

Адрес: al. Warszawska 96

Карнавал штукарей

Каждое лето в последние выходные июля в Люблине проходит Карнавал штукарей – фестиваль искусства нового цирка, акробатики и клоунады, который проводится в городе с 2008 года. Своим названием фестиваль обязан роману «Люблинский штукарь» – одному из самых известных произведений Исаака

Зембожицкое озеро. Фото: Wikipedia

Башевиса Зингера – родившегося в Польше еврейского и американского писателя, лауреата Нобелевской премии.

На несколько дней центр Люблина становится ареной для выступлений мастеров цирка и уличных артистов со всего мира. В программе – около сотни представлений, мастер-классы, семейные спектакли. На улицах выступают шпагоглотатели, акробаты и клоуны, веселящие зрителей.

Представления проходят в цирковом шатре, на театральных сценах и открытых площадках – на главных площадях Люблина (Литевской, Локецкой, Фарной), на улицах и в переулках Старого города, а также в парке возле Люблинского замка.

Уличные выступления можно посмотреть бесплатно (но не возбраняется поддержать артистов, положив любую купюру в их шляпу), а на представления, которые даются в шатре, нужно приобрести билеты. На некоторые мастер-классы необходимо записываться заранее из-за ограничения числа участников.

Люблин, которому так и не удалось сохранить титул столицы Польши, в 2023 году стал первым польским городом, объявленным Европейской столицей молодежи. Такой титул присваивается городу на год, а новые перспективы открывает на много лет вперед. А значит, город продолжит активно развиваться. И это еще один (одиннадцатый) повод побывать в Люблине и не раз в него вернуться.

Автор: Анастасия Гулина

Источник: «Новая Польша», <https://novayapolsha.eu>

Z Kazachstanu do Gdańska. Medal dla Heleny Cybulskiej

HELENA CYBULSKA, REPATRIANTKA Z KAZACHSTANU, OD NIEDAWNA MIESZKANKA GDAŃSKA OTRZYMAŁA MEDAL PREZYDENTA MIASTA GDAŃSKA ZA WSPIERANIE OSÓB POLSKIEGO POCHODZENIA W PROCESIE REPATRIACJI. WRĘCZONO GO PODCZAS GDAŃSKIEGO BALU REPATRIANTÓW NA STADIONIE POLSAT PLUS ARENA GDAŃSK, GDZIE BAWIŁY SIĘ RODZINY REPATRIANTÓW.

Władze miasta reprezentowały: Agnieszka Owczarczak, przewodnicząca Rady Miasta (pierwsza z lewej), Monika Chabior, zastępczyni prezydenta Gdańska ds. rozwoju społecznego i równego traktowania oraz Katarzyna Ziemann, dyrektor Wydziału Rozwoju Społecznego. Obok Agnieszki Owczarczak stoi nagrodzona Helena Cybulska
fot. Piotr Wittman/gdansk.pl

Rodziny repatriantów spotkały się na balu

W piątek, 6 marca 2024 roku na stadionie Polsat Plus Arena Gdańsk na balu spotkały się rodziny repatriantów, dziś mieszkańców Gdańska. Do Gdańska przyjechali m.in. z Gruzji, Białorusi, Rosji, Uzbekistanu, jednak zdecydowana większość jest z Kazachstanu, a największej próśb o zaproszenie napływa właśnie z tego kraju. Do tej pory do Gdańska zostało zaproszonych około 70 rodzin. W tym roku Miasto planuje zaprosić kolejne cztery, które mają przyjechać w drugiej połowie 2024 roku.

- Jestem wzruszona, że dzisiaj spotykamy się na Gdańskim Balu Repatrianta, spotykamy się w Gdańsku, w naszym mieście - przywitała gości Katarzyna Ziemann, dyrektorka Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miasta Gdańska. - Według Słownika Języka Polskiego miasto to miejsce, czyli miejsce zespołów

budynków, ulic, placów. Jednak przede wszystkim miasto to wspólnota, którą tworzą państwo wspólnie z innymi mieszkańcami i mieszkankami Gdańska. Bardzo serdecznie dziękuję za to, że swoją aktywnością i wrażliwością budujecie wspólny Gdańsk razem z nami. Jesteście mieszkankami, mieszkańcami, osobami młodszymi, starszymi, na co dzień pracujecie, uczycie się w Gdańsku, a dzisiaj możemy wspólnie świętować bycie razem i rozmawiać o tym, jak dalej będzie się rozwijać Gdańsk.

Jak Gdańsk pomaga repatriantom?

Miasto Gdańsk od 1996 roku systematycznie realizuje program repatriacji rodzin polskiego pochodzenia z republik środkowoazjatyckich byłego ZSRR. W latach wcześniejszych były to dwie rodziny rocznie. Przed rokiem 2019 jedna rodzina była zapraszana imiennie przez prezydenta miasta do osiedlenia się w Gdańsku a druga wskazywana była z bazy MSWiA «Rodak».

- Bardzo się cieszę, że mamy taką okazję do spotkania, do świętowania i cieszę się również z tego, że mogą dzisiaj powiedzieć do Was "drogie gdańszczanki i drodzy gdańszczanie" - powiedziała Agnieszka Owczarczak, przewodnicząca Rady Miasta Gdańska. - Od blisko 30 lat prezydent Gdańska, czy zmieniający się prezydenci, także Rada Miasta Gdańska zaprasza do Gdańska rodziny, które chciałyby się tutaj osiedlić, a z różnych względów, także historycznych, były zmuszone do mieszkania poza Polską. Serdecznie dzisiaj dziękuję, że państwo chcieli wybrać Gdańsk jako to miejsce, w którym chcecie żyć, wychowywać swoje dzieci, wnuki, pracować i bawić się.

Monika Chabior: - Dziękuję, że wybraliście Gdańsk

Od 2022 roku, zgodnie z uchwałą Rady Miasta Gdańska z dnia 26 sierpnia 2021 roku, Miasto co roku zaprasza do czterech rodzin repatrianckich, zapewniając im pomoc materialną i wszechstronne wsparcie w integracji i adaptacji już na miejscu.

Pomoc obejmuje przede wszystkim: zapewnienie lokalu mieszkalnego na czas nieokreślony z zasobów komunalnych miasta, środki finansowe na jego podstawowe wyposażenie, jednorazową pomoc finansową, tłumaczenie dokumentów niezbędnych do osiedlenia się na terenie miasta, pomoc w załatwieniu wymaganych formalności w urzędach a także pomoc w organizacji lekcji języka polskiego.

- Dzisiaj są tutaj wszystkie pokolenia repatrianckie Polaków i Polek z wielu krajów, przede wszystkim z Kazachstanu, ale nie tylko - powiedziała Monika Cha-

bior, zastępczyni prezydent Gdańska do spraw rozwoju społecznego i równego traktowania. - Kiedy wysłaćcie wasze listy, te listy w pierwszej kolejności przychodzą do urzędu, od trzech lat mam wielki zaszczyt czytać je i poznawać historię waszych rodzin, wasze nadzieje, wasze marzenia i plany. Potem te listy przechodzą do urzędników mających wielkie serce do idei repatriacji, do Wydziału Rozwoju Społecznego, którzy kontaktują się z wami, rozmawiają, nawiązuje się relacja. To jest wielkie dla nas przeżycie, kiedy możemy poprzez Radę Miasta zaprosić kolejną rodzinę, a potem przyjąć.

Nagroda za działalność wspierającą osoby polskiego pochodzenia w procesie repatriacji

Z okazji tegorocznego balu Medalem Prezydenta Miasta Gdańska uhonorowano Helenę Cybulską za działalność wspierającą osoby polskiego pochodzenia w procesie repatriacji.

- To osoba niezwykła, która zbudowała wspólnotę w Kazachstanie i przeniosła ją do Gdańska - podkreśliła prezydent Chabior. - Nie tylko animowała społeczność polską w Kazachstanie, ale najpierw pomogła przyjechać do nas 17 rodzinom, a potem repatriowała samą siebie. Podziwiamy panią, jest pani dla nas wzorem. A uhonorowanie niech będzie początkiem pani społecznikowskiej działalności w Gdańsku.

- Wszystko co robiłam, robiłam dla Polski - powiedziała wzruszona pani Helena Cybulska. - Jeśli mogę coś zrobić dla Gdańska, dla Polski, to zawsze chętnie się angażuję. Zawsze marzyłam, żeby przyjechać do miasta nad morzem, a Gdańsk wydawał się idealny do osiedlenia. Przez 23 lata byłam kierowniczką stowarzyszenia Polaków «Światło», to była praca charytatywna, przychodzili do mnie Polacy licząc na pomoc w najróżniejszych trudnych życiowych sytuacjach. Zawsze pomagałam, bo mi zaufali, wiedziałam, że jeśli ja tego nie zrobię, to nikt inny się takiej pomocy nie podejmie. Kto jeśli nie ja? - tak zawsze mówiłam. Kiedy wyprawiłam wszystkich do Polski, sama wyruszyłam w drogę.

Sylwetka gdańszczanki Heleny Cybulskiej

Helena Cybulska (Yelena Tsiublskaya) urodziła się w Aktobe. Jest repatriantką. W marcu 2023 roku przyje-

chała wraz z rodziną do Gdańska na imienne zaproszenie Prezydenta Miasta Gdańska. Pani Helena z wykształcenia jest pedagogiem i psychologiem. Ukończyła Aktubiński Państwowy Instytut Pedagogiczny. Przed przyjazdem do Polski bardzo aktywnie działała na rzecz Polaków w Kazachstanie. W latach 2000-2022 była kierowniczką Aktubińskiego Polskiego Narodowo-Kulturalnego Centrum «Światło» w Aktobe. Zajmowała się propagowaniem polskiej kultury, języka polskiego i polskich zwyczajów. Swoją działalność w ośrodku «Światło» prowadziła razem z synami, Nikitą i Ilyą, wspierając osoby polskiego pochodzenia w sytuacjach takich jak procedura repatriacji lub uzyskania Karty Polaka a także pomoc finansowa czy psychologiczna oraz nauczanie j. polskiego. Z jej pomocą około 17 rodzin wyjechało do różnych miast w Polsce. Pani Helena przynależała też do «Dому przyjaźni» w Aktobe, który zrzeszał przedstawicieli 18 narodowości i propagował idee harmonii międzynarodowej i pokoju.

Helena Cybulska otrzymała wiele wyróżnień i medali: Odznakę Honorową za zasługi dla Związku Polaków w Kazachstanie, Dyplom uznania Ambasady RP w Nur-Sułtanie dla Narodowo-Kulturalnego Polskiego Centrum «Światło» w Aktobe, Srebrny medal przyznany przez Zarząd Krajowy Stowarzyszenia «Wspólnota Polska» za zasługi i zaangażowanie w pracę społeczną na rzecz Rodaków w Kazachstanie, Medal «Pro Patria» przyznany przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Posiada również medale przyznane przez Prezydenta Republiki Kazachstanu za upowszechnianie kultury polskiej w Kazachstanie i propagowanie idei harmonii międzynarodowej. Obecnie Pani Helena jest honorowym prezesem polskiego Centrum «Światło» oraz honorowym prezesem Związku Polaków w Kazachstanie.

Źródło: www.gdansk.pl

Mikołajki: zwyczaje i tradycje mikołajkowe na świecie

6 GRUDNIA TO CZAS, KIEDY DZIECI Z NICIERPLIWOŚCIĄ OCZEKUJĄ DROBNYCH ZABAWEK I SŁODYCZY POD PODUSZKAMI, W SKARPETACH I BUTACH. MIEJSCA POZOSTAWIENIA PREZENTÓW ŚWIĄTECZNYCH PRZEZ MIKOŁAJA SĄ RÓŻNE, ALE CEL TEN SAM – USZCZĘSLIWIĆ MAŁEGO SZKRABA. OBYCZAJ WRĘCZANIA DZIECIOM PREZENTÓW SIĘGA ŚREDNIOWIECZA, KIEDY TO SZKOŁY MAJĄCE ZA PATRONA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA UDZIELAŁY ZAPOMÓG I STYPENDIÓW. Z UPŁYWEM LAT TRADYCJA TA EWALUOWAŁA I PRZEKSZTAŁCIŁA SIĘ W OBDAROWYWANIE UPOMINKAMI DZIECI I ICH RODZINY. WZMIANKI O ŚWIĘTYM MIKOŁAJU PRZYNOSZĄCYM PREZENTY Z OKAZJI SWOJEGO ŚWIĘTA ZNAJDEMY W ŹRÓDŁACH POLSKICH, CZESKICH, AUSTRIACKICH, HOLENDERSKICH I NIEMIECKICH.

Kim właściwie jest Święty Mikołaj?

Święty Mikołaj to biskup z Miry, pochodzący z Bizancjum i żyjący w III wieku. Urodzony w bogatej rodzinie, pomagał ubogim i potrzebującym. Istnieje legenda, która może wskazywać na genezę późniejszej (i trwającej do dzisiaj) tradycji z udziałem naszego bohatera. Według niej Mikołaj w dość osobliwy sposób pomógł mieszkańcowi miasta Patara.

Mężczyzna ten popadł w straszną nędzę, a jego córki nie miały w związku z tym perspektywy zamążpójścia. Pod osłoną nocy przyszyły biskup wrzucił przez komin trzy woreczki z pieniędzmi, które wpadły do pończoch i butów pozostawionych do osuszenia. Dzięki temu panie zostały uratowane przed ciężkim losem.

Św. Mikołaj jest patronem wielu miast i krajów na całym świecie, m.in. Grecji, Rosji, Amsterdamu, włoskiego Bari oraz Nowego Jorku.

Jak wygląda Święty Mikołaj?

Jego wizerunek mocno się zmieniał na przestrzeni wieków. Pierwotnie, jako duchowny, posiadał pastorał, mitrę i długą czerwoną szatę biskupią.

Obecnie najbardziej uniwersalnym wizerunkiem Mikołaja jest staruszek z białą brodą i wielkim brzuchem ubrany w czerwony płaszcz i szpiczastą czapkę. Porusza się na saniach i przynosi prezenty, które zostawia w skarpetach zawieszonych pod kominem, co jest oczywistym nawiązaniem do legendy o ubogim ojcu trzech panien. W zamian oczekuje tylko ciasteczek, aby mógł posilić się w swojej podróży.

Skąd taka zmiana? Oczywiście na potrzeby marketingu. W 1932 roku Coca-Cola uznała, że wizerunek biskupa jest zbyt poważny jak na kampanię reklamową, dlatego poproszono amerykańskiego artystę Freda Mize'a o zaprojektowanie nowego image'u postaci.

Tradycje mikołajkowe w Polsce

W Polsce zwyczaj odwiedzania domów przez Mikołaja był znany już w XIX wieku. Przebrany Święty przychodził do domów razem z aniołem i diabłem, aby wręczyć grzecznym dzieciom słodycze, a niegrzecznym różgi.

Obecnie obchodzimy Mikołajki 6 grudnia. Poprzedzone są wysyłaniem przez dzieci listu do św. Mikołaja, w którym deklarują, że były grzeczne i wypisują swoją listę życzeń prezentowych. W nocy z 5 na 6 grudnia Mikołaj zjawia się niezauważony i zostawia podarunki pod poduszką.

Mikołaj przychodzi do nas również z upominkami w Wigilię Bożego Narodzenia. Wciąż istnieją jednak regiony, gdzie prezentami w ten dzień obdarowuje Gwiazdka (Dolny Śląsk), Gwiazdor (Wielkopolska, Kaszuby i Kujawy), Dzieciątko Jezus (Śląsk), Aniołek lub Dziadek Mróz.

Amerykański Mikołaj – jak w filmie!

W Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii Santa Claus (lub Father Christmas) przychodzi z prezentami tylko w Wigilię Bożego Narodzenia.

Wszelkie zwyczaje z tym związane doskonale znamy z wielu świątecznych filmów amerykańskich.

Wieszanie kolorowych skarpet przy kominku, pozostawienie Mikołajowi ciepłego kakao i pierniczek, renifery ciągnące sanie i wielka radość dzieciaków podczas rozpakowywania swoich podarunków – to wszystko tworzy niezwykle klimat, dlatego wiele państw (nawet pomimo swoich własnych tradycji) przejęło obyczaje krajów anglosaskich.

Mikołaj w Holandii

To jedna z bardziej oryginalnych tradycji mikołajkowych. W Holandii dzieci prezentami obdarowuje Sintertklass, który przyflywa 5 grudnia na statku z Hiszpanii. Tradycyjnym upominkiem tego dnia są czekoladowe litery. Każde dziecko otrzymuje wtedy pierwszą literę swojego imienia do pozostawionego na parapacie bućka. Charakterystyczną cechą holenderskiego Mikołaja jest czarny od sadzy w kominie strój.

Kraje Śródziemnomorskie i ich obyczaje

We Włoszech nie ma zwyczaju obchodzenia mikołajek 6 grudnia. Alternatywą jest styczniowe święto Trzech Króli, kiedy to wiedźma Befana wręcza dzieciom prezenty.

Befana to staruszka z zakrzywionym nosem, ubrana w stare, brudne szaty. Lata na miotle i wrzuca upominki przez komin. Jej łaskawość można zyskać pozostawiając na stole mandarynki i kieliszek wina. Niegrzeczne dzieci dostają zamiast prezentów czosnek lub węgiel.

Na wschodzie – Dziadek Mróz

Dzieci w Kazachstanie dostają prezenty w Nowy Rok. Obdarowuje je Dziadek Mróz, którego wnuczką-pomocniczką jest Śniegóroczka. Dziadek ma na sobie futrzaną czapkę i błękitny lub srebrny kożuch przepasany sznurem. Jest to wysoki, starszy, ale pełen wigoru mężczyzna z długą brodą. Dziadek Mróz wchodzi do domów dzieci drzwiami, a nie przez komin.

W Czechach i na Słowacji podobnie jak w Polsce

W Czechach i na Słowacji dzieci otrzymują prezenty od Mikołaja tak jak u nas – 6 grudnia. Mikuláš w towarzystwie anioła i czarta zsuwa się po złotej nici, rozciągniętej między niebem i ziemią. Zostawia on drobne podarunki w butach, które powinny być przygotowane

przy drzwiach lub na parapetach. Niezwykle ważny jest wygląd butów – im piękniejsze, tym większa szansa na wymarzone prezenty.

W Niemczech Mikołaj ma towarzysza

Niemieckim dzieciom prezenty rozdaje stary biskup z brodą. Podróżuje on przez świat w saniach ciągniętych przez renifery. Wieczorem dzieci umieszczają w butach listy z życzeniami. W nocy Święty chodzi od domu do domu, niosąc księgę z uczynkami dzieci. Te grzeczne są nagrodzone cukierkami, orzechami i owocami. Niegrzeczne dostaną ziemniaki, węgiel lub różgi.

Mikołajowi w Niemczech towarzyszy tajemnicza postać przybierająca różne postaci lub imiona w zależności od regionu. Może to być np. Knecht Ruprecht z bujną brodą, ciemną barwą skór, ubrany w futro. Inną postacią jest Krampus, który wyglądem przypomina mieszkańca piekła.

Finlandia – tam, gdzie mieszka Święty Mikołaj

Fiński region Laponia kojarzy się ze Świętym Mikołajem a wszystko to za sprawą legendy spopularyzowanej w latach 20. przez lokalnego radiowca. Obecnie oficjalna siedziba znajduje się w Rovaniemi.

Mikołaj popularny na całym świecie

Święty Mikołaj w Chinach znany jest jako Staruszek Bożonarodzeniowy. W Syrii postacią wręczającą prezenty jest wielbłąd, który odwiedza dzieci 1 stycznia. Najmłodszy ustawiają dla niego przed domem miseczki z wodą i owsem. Ze Szwecji święty Mikołaj zniknął w czasach reformacji w XVI w., w wyniku walki z kultem świętych. Jego miejsce zajął skrzat Jultomte, który w Wigilię wręcza prezenty.

Fascynacja kulturą zachodu sprawia, że tradycje mikołajkowe pojawiają się także w krajach Dalekiego Wschodu. Mają one jednak charakter świecki.

Tradycja obdarowywania – szczególnie dzieci – drobnymi podarunkami czy prezentami jest znana na całym świecie. I nie ważne, czy ostatecznie prezenty daje Mikołaj, Wiedźma, wielbłąd czy skrzaty. Ważne, że wywołują one uśmiech na twarzy. Sprawdźcie sami i obdarujcie w tym roku najbliższych na Mikołajki upominkami. Zobaczcie, jak działa prezentowa magia!

